KATKI

Devrimci Sosyal Demokrat

Sendikalizm
ve
Marksizm-Leninizm Kalpazanları

Sosyalistlerin Mücadele Ahlâkına Dair...

ANADOLU'DA YENİGÜN

Yazarı,

Muhiddin'in Görüşleri II

YIL 5 SAYI 16-17 TEMMUZ/AGUSTOS 1975 FIYATI 5 LIRA

SENDİKALİZM
VE
MARKSİZM - LENİNİZM KALPAZANLARI

Sendikalizm, «organize ücret dilenciliği»nden başka birşey değildir.

Nasıl ki dilencilik, sadaka miktarı azalınca haydutluğa, çoğalınca işletmeciliğe dönüşürse, sendikalizm de ülke ekonomisi bozulduğunda «anarko - sendikalizm» devrimciliğine, kapitalist ekonomi sağlamlaştığında da, tröstlerle özdeşleşmeye dönüşür.

Sendikalistlerin tarihî misyonu, devrimci aydınlarla işçi yığınlarının irtibatlarına engel olmak veya bu irtibatları kesmeye çalışmaktır; çünkü onlar, burjuva düzeninin tamamlayıcısı, takviyecisi olan sendikaları, devrim yolunda - kendileri ile beraber - vazgeçilmez bir müessese olarak görürler. Sıkışıp da devrimciliğe (!) kalktıklarında, - bütün düzen ile birlikte, kendi müesseseleri de sallanırken bile - bir intihar hareketini, «anarko - sendikalizmi» yeğler ve devrimci aydın inkârcılığını en yüksek düzeye çıkarırlar. Ekonomik refah dönemlerinde (kapitalistler için) tröstlerle özdeşleşirken, zaten kendilerinden başka allâme kabul etmezler. Faşistler, bu dangalakları her zaman - işlerine geldikçe - rahatça kullanabilmişlerdir; anarko - sendikalizm, faşistlerin de beğendikleri «sosyalizmtrak/sosyalizan» bir doktrindir.

Halbuki, sosyalist devrimin vazgeçemiyeceği burjuva müessesesi yoktur; kaldı ki burjuva demokratik devrimler bile sendikaları geri plana iten yeni müesseseler oluşturmuşlardır.

Sendikalarda çalışan devrimci sendikacılar olabilir ve olmuştur. Ama sendikaları tümüyle (meselâ bir sendikalar konfederasyonunu) devrimci saymak veya olabileceğini düşünmek, ileri derecede marazî veya kasıtlı bir saplantıdır.

Sendikaların yüksek - köşebaşı - mevkilerini tutmuş olan sendikalist kariyeristler, çoğunlukla dünyanın en aşağılık oportünistleridir. Onlar kendilerini işçilere, «devrimci aydın» olarak, sendikalist olma-

yan devrimci aydınlara da «işçi militan» olarak taktim ederler. Dolayısiyle, devrimci aydınlardan gelecek bir öneriyi, işçiden gelme bir militan edâsıyla, işçilerden gelecek bir teklifi de, «çok bilmiş» devrimci aydın pozuyla karalayabilirler... İşçilerin yeterli bilince ulaşamadığı ülkelerde bu sendika ağaları, birer işçi çobanı olarak Halk Parti'lerinin veya oportünist sosyalist partilerin vazgeçilmez üyeleri ve seçilme şansı büyük parlamenter adaylarıdır. Onun için sendikalizm, «kardeş sınıflar ictimaı» olan parlamentarizmin mütemmimidir (tamamlayıcısıdır).

Halbuki bir devrimci parti, ancak sendika müessesesini inkâr edebilen bir sendikacıyı üye kabul eder. O sendikacı, önce partili, sonra sendikacıdır; en azından bilir ve göze alır ki, burjuva düzeni durumunu sağlama alıp da sendikalara hakim oldu mu, kendini sendika içinde yaşatmayacaktır. Halbuki bizdeki bütün örneklerden (1960'danberi) görülür ki, sosyalist partiler ölür, fakat sendikacılar - yine sendikaları başında - yaşarlar. Yani bizde, sendikacılar sosyalist partilere değil, sosyalist partiler sendikacılara bağlıdır; yani bu sosyalist partiler de sendikalist ve dolayısiyle oportünisttir.

Düzen müesseslerinden vazgeçemeyen hiçbir elemana - yani kariyeristlere - devrimci partide yer yoktur.

***

Türkiye'de bugünkü aşamada, sendikalist hareketler, devrimci olamaz.

Türkiye'de 1966 - 67 yıllarından beri gözlenen ve objektif olarak saptanan gerçek odur ki: En geniş boyutlardaki, (zamanda süreklilik, mekânda yaygınlık ve katılan işçi sayısı olarak) işçi yığın hareketi, sendikal kanallardan - fiilen - taşmış bulunan «işyerlerindeki işgal - boykot hareketleri»dir. Dolayısiyle bu hareketler, sendikalara ve sendikalistlere de karşı, - negasyoner - hareketlerdir. Bu hareketler, işçi sınıfı ile hakim sınıf arasında «arabuluculuk» görevini yapamaz duruma gelmiş olan sendikacı kariyeristlerin, dolayısiyle bunlara bağlı oportünist sol partilerin inkârıdır... **Devrimci aydınların âcil görevi, yığınlara, yaptıkları atılımın, yarattıkları fiilî durumun bilincini kazandırmaktır.**

Pek doğaldır ki, mevcut müesseselerden taşan bir yığın hareketi, en yakın hedef - taktik hedef - olarak yeni bir müessese biçimini amaçlar.

İşyerlerindeki işgal - boykot hareketleri için bu amaç ancak, «işyeri konseyleri» müessesesi olabilir.

İşyeri konseyleri müessesesi, kapitalist üretim ve dağıtım tarzının, emekçi sınıflarca denetimini sağlayan araçlardır.

Devrimci bir kadro, ancak emekçi sınıfların böyle bir «yığın müessesesi»ne kavuşmasına paralel olarak merkezî iktidarda söz sahibi olabilir; ve iktidar merkezinin, ileri demokratik aşamaya uygun bir şekil almasını (müesseseleşmesini) sağlayabilir.

Yığın hareketleri sonucu ortaya çıkan enstitüsyon, merkezî iktidar için de bir enstitüsyon tayin eder. Yani devrimci bir kadro, yeni müesseselerle iktidara gelir. **Yoksa, - halkımızın deyişiyle -, «eski tas, eski hamam» da, «tellâkları değiştirmek»le devrim yapılmaz...** Artık bu durumu kavramış bulunan emekçi halkımız, kendilerini «sosyalist-mosyalist» diye satmaya uğraşan yeni «tellâk adayları»na da metelik vermiyor ve vermeyecektir.

İşçi yığın hareketinin sendikaları aşmış bulunması ve işçilerin yarattıkları fiilî durumun bilincine varmakta oluşları, sendikalistleri telâşa düşürmüştür. Emekçilerin bu gerçek yığın hareketini, kamufle etmek, saptırmak ve sendikalist kanallara hapsetmek için, kendilerinden beklenmeyecek yoğunlukta «palavra» faaliyetine ve işgüzarlıklara girişmişlerdir. İçlerinden devrimci geçinenlerin, kendilerini savunmak için etrafa yaydıkları - öne sürdükleri - teorik (!) sebep, «işçi yığın hareketi sendikaları aşarsa, anarşi doğar» şeklindedir... Bu dangalaklar -üstelik marxist leninist'lik taslayarak - kime, neyi yutturmak istiyorlar?!...

Burjuva Demokratik Devrim'ler bile sendikaları aşar; Devrimci Sosyal Demokrat'lar için bile sendikalar «vazgeçilmez» değildir... Biz kendimize «Devrimci Sosyal Demokrat» dediysek, Türkiye'nin bugünkü realitesine göre bize devrimci aktivite için gerek ve yeter silâhları - imkânları - sağlayabilecek bir sol çizgi olduğu için dedik... Yoksa, bugün Türkiye'de Marxism - Leninizm'i bizden iyi bilen «memur» daha anasından doğmadı... Çünkü rahatça gösterebiliyoruz ki, legal alanda daha solda perende atmak isteyenler kimlerdir!... Kendi solundakilerin sahteliğini deşifre - teşhir - edebilen politik jizgi, gerçektir...

Bugün Türkiye'de, Türk - İş «Büyük Reis»inin elinde tutuğu kutsal (!) «Grev Jeneral» totemi ile, DİSK Şef'lerinin yüceltikleri parlak (!) «15 - 16 Haziran 1970» fetişinden gözleri kamaşanlar, gerçek bir devrimci partinin üyesi olamazlar; tarihen sabittir ki, bugün bunlar ancak bir «anarko - sendikalist» ve «komünalist» provokatörler gurubu oluşturabilirler.

Düzen müesseselerinden taşmış bir yığın hareketini, düzen müesseseleri kontrol edemez; ancak kargaşa ve anarşi yaratır. Böyle hareketleri ancak devrimci bir parti organize edebilir ve hedefine ulaşmasını sağlayabilir.

***

Biz isminin başına «Devrimci» de yazsa, bu düzendeki bir sendikalar konfederasyonunun devrimci olabileceği hayaline hiçbir zaman kapılmayız.

Bugünkü Türkiye'de, bir sendikalar konfederasyonunun, ancak bir «Halk Partisi» çizgisine gelebileceğine kaniiz. Bunun için de DİSK'in müessese olarak resmen CHP'yi destekleme kararı almasını, gayet olumlu buluruz.

CHP ile aynı kalitede varolmaya çalışan ve «devrimci» sözcüğü ile «sosyalizm» edebiyatı üzerine döktürdükleri literatür ile DİSK'i kafakola almak isteyen - veya bölmek isteyen -, ultra - oportünist sosyalist partilere, DİSK'in uyanık kariyeristleri gereken cevabı vermiştir.

Bu ultra - oportünist sosyalist partilerin allâmesine göre böyle bir sendikanın başkanlığına, bir devrimciyi (yani adamlarını) seçtirdiler mi, hem o adam devrimci kalır, hem de bütün sendikayı devrimci yapar. Adamın bilincinin, toplumdaki veya bulunduğu müessesedeki mevkii tarafından belirleneceği gerçeği, bu allâme için anlaşılmaz bir şeydir. Onun için bu tip devrimcilerin (!) bütün pratik çabaları, «bu düzende, mümkün olduğu kadar yüksek —ve kârlı— bir mevki kapmak» yolundadır. O mevkie gelince, yönetimleri altındaki kademelere «birer tamim göndererek», «sosyalizm» ilân edeceklerini(!) ciddi ciddi anlatırlar...

DİSK'in yöneticileri de bu numaraları gayet iyi bilirler: Onlar da «çok fazla sosyalistiz!» diye yırtına yırtına o mevkie ulaştıkları için, şimdiki zıpçıktı sosyalist partilerin «biz daha çok sosyalistiz» iddiasından başka bir anlamı olmayan birtakım «lûgat paralama»larının pratikte, «yerlerinizi bize, bizim adamlara terkedin veya bizden olun» demek olduğunu hemen kavramışlar, ve onları, «bu avantamızı sizinle bölüşürsek, güç dağılımı olur. Onun için biz şimdiki gücümüzü, hepinizden daha büyük politik güç olan CHP'ye katarız; onun sağlayacağı imkânlarla daha kolay mebus olur ve daha yüksek seviyede sosyalistcilik oynarız» diye yanıtlamışlardır.

Görülüyor ki, DİSK yöneticilerinin mantığı, bulundukları küçük burjuva tabakaların politik çizgisi —oportünist sosyalistlik çizgisi— içinde gayet tutarlıdır.

Tutarlı olmayan, şu zıpçıktı sosyalist partilerin tutumudur: **Onlar, bazı DİSK yöneticilerine şiddetle karşı çıkar ve kendilerini de Marxist - Leninist filan ilân ederlerken, hernedense (!) sendikalizme karşı çıkmayı akıllarından bile geçirmemektedirler. Halbuki dünyanın her tarafında, sosyalizme âşina her sempatizan bile bilir ki, Leninizm'in başlıca iki ilkesinden biri, anti - sendikalizm'dir.**

DİSK'de, kendini açıkça ortaya koyan (sendikalist kariyerist, oportünist olarak), daha solda olduğu iddiasında bulunmayan, Genel Başkan Kemal Türkler ve onun izindekiler, sendikalizme karşı tavır alınmadıkça eleştirilemez. Çünkü onlar, oportünist sosyalistliğin iç mantığında tutarlıdırlar; ve şu an Türkiye'de aktüel politik rolü olan bir siyasi akımın faal elemanlarıdırlar.

Ama DİSK içinde, lâfla —ve yüksek sesle— daima kendini Marxist - Leninist ilân edip de —hiçbir «sosyalist» etiketli partiye katılmadığı halde— parti anlayışını açıkça ortaya koymayan ve bu yönde çalışmayan sendikacılar, oportünizmden öte şüpheler ve şaibeler altında kalacaklarını unutmamalıdırlar.

Tarihten görüyoruz ki, oportünizmin —yani siyasî karaktersizliğin— de bir sınırı vardır. Çünkü siyasî mücadele —hele sosyalizm adına yapılanı— insanların en yüksek (kaliteli) mücadele şeklidir. Şayet, bugün Türkiye'de olduğu gibi, bu sınır aşılırsa artık «ultra - oportünizm», «kalpazanlık», «görevli memurluk» filân gibi deyimler arasından seçmeler yapmak gerekir; ki bunlardan —beynelmilel sahada da en çok kullanılan— en uygunu, galiba **«kalpazanlık»**tır.

***

Tarihen oportünist damgası yemiş, fakat bir ülke için, belirli bir aşamada aktüel (güncel) rolü olan bir siyasî akıma sahip çıkan kimselerle, —o akım aktüel rolünü tamamlayıncaya kadar— pratikte, taktik işbirliği yapılabilir, ve onlara karşı teorik seviyede uyarı eleştirileri yöneltilebilir; ama bunlara fiilen oportünist yaftası geçirilemez, yani likide edilemez. Bu —samimî— oportünist veya popülistler, fert olarak ve zamanında gerçek mücadele çizgisinde yerlerini alamadıkları taktirde, olaylara, yığınlara ters düşerek likide olurlar.

Fakat kendine yakıştırdığı politik çizginin iç mantığında bile tutarlı olamayanlar, ancak «memur» ve «kalpazanlar»dır; ki bunları her aşamada deşifre etmek, yığınlardan tecrit etmek ve tek tek likide etmek devrimcilerin görevidir.

Çünkü, birincilerin fikirleri, —herne şekilde olursa olsun— düzen müesseselerinin içerisinde toparlanmış, —yani çoğunluğu düşük

bilinçli de olsa— yığınlara dayanır. Ama ikincilerin fikirlerinin maddi temeli, beynelmilel kapitalizmin yeraltı mihraklarıdır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki: Karşımızda gerçek eleştiri hedefi olarak oportünist sosyal demokratlar (CHP çoğunluğu) ve bunlarla güç birliği halindeki oportünist sendikacı kariyeristler (DİSK çoğunluğu) vardır. Bunlar popülist bir cephe oluşturmuşlardır.

Pek açıktır ki, bu cepheye karşı oluşturulacak bir anti - tez alternatifi, öncelikle anti - sendikalist olmak zorundadır.

Diğer tarafta, birtakım atraksiyonlar yaparak kargaşa yaratmakta olan beş tabelâ partisi ile bazı sendikaların, sorumlu yönetici ve akıl hocaları (yani kalpazanlar), ivedi olarak ortaya çıkarılıp likide edilmelidir. Ortalığı bulandıran ultra - oportünistler güruhu, ancak bu şekilde tasfiye edilebilecektir,

***

Bugün herşeyden önce şu gerçek iyi anlaşılmalıdır :

Türkiye işçi sınıfı hareketi, artık cahil ve azılı kariyerist sendikacılardan oluşan «çarıklı erkân-ı harb»in (sendikalistlerin) geleneksel «kurnazlık» taktikleriyle «sevk ve idare» olunamaz.*

Çünkü bugün, dişlerine göre buldukları, üniversitenin sâbık hocalarına ve Bâbıâli'nin «yazar-çizer» takımına maddi temel (!) sağlayarak, şu zıpçıktı partilerin kurulmasında baş rolü oynayanlar, bu çarıklı erkan-ı harb'in üyeleridir.

İşçi Sınıfı Hareketi artık, —gerçek devrimci aydınlardan oluşan— gerçek «Genel Kurmay»ının klavuzluğunda oluşturulacak Parti'sinin yönetimine kavuşmalıdır.

İşçi Sınıfı Hareketi'nin, bağımsız sevk ve idaresi (bağımsız politikası) komaca akılla, kurnazlık yöntemleriyle çalışan bir «çarıklı erkân-ı harb»in haddi değildir. Çünkü, burjuvazinin dejenere moral değerleri (!) üstüne başına bulaşmış, estetik anlayışının fetişleri kafasına kazınmış ve «mahkemeye düşmek»ten, —küçükken babasının verdiği cezadan veya kıyamet gününden korkar gibi— «ödü kopan» küçük burjuvalar, bilimsel plâtformda (dolayısiyle politikada), burjuvaziye karşı, işçi sınıfının tarihî atılımlarına ışık tutacak bir antitez oluşturamazlar.

---

* Gerçekten, bugün halâ —çoğunlukla— «köylülük» karakterinden kurtulamamış olan işçi sınıfımızın içinden ayrılıp da, sınıfını birtakım «yeni beyler» nâmına «gütmek» isteyen, bu uyanık sendikacılar için kullanılabilecek en uygun halk deyimi galiba «çarıklı erkân-ı harb»dir.

Bunların, zaman zaman depreşen zavallı isyancıkları, —devrimcilik lâflarıyla maskelense de— «burjuvaziye duyulan kıskançlık»dan başka birşey ifade etmez. Burjuvazi bunları «hem döver, hem sever»... Çünkü burjuvazi bunlar için bir «baba» veya bir «tanrı» gibidir... İşçi sınıfını bunların peşine takmak, burjuvazinin başlıca uğraşıdır. Çünkü burjuvazi iyi bilir ki, «klavuzu karga olan» bir işçi sınıfı, saplanacağı pisliklerden kolay kolay kurtulamayacaktır.

Halbuki, yetişme sürecinde, çöküş halindeki bir hakim sınıf ile arasında, moral, estetik, hukuk anlayışları bakımından uzlaşmaz çelişkiler doğmuş olan, ve bu durumda, sınıfını (hakim sınıfı) negasyon —inkâr— etmek zorunda kalmış bulunan bir devrimci aydın, —çelişkilerini çözebildiği— bilimsel plâtformda, **burjuvazinin düşünce ufkunu aşan** bir —sosyalist— dünya görüşü kazanmıştır.

İşte ancak bu kalitedeki, —burjuvazinin düşünce ufkunun dışında düşünebilen— gerçek devrimci aydınları, burjuvazi güdemez ve kullanamaz.

Ve işte, işçi sınıfının bağımsız sevk ve idaresini (veya bağımsız politikasını) ancak bu kalitedeki devrimci aydınlardan oluşan bir «Genel Kurmay» yürütebilir.

Sendikalarla çalışan devrimci arkadaşlara selâm!

Doğru yolda mücadeleye devam!

KATKI

ŞADİ BABA'dan Manzum Karakteristikler :

BİZİM DÜZEN

Ne devalüasyon ve ne de enflasyon,
Uymaz bizim düzene, bizimkisi atmasyon.
Bu gidişe frenkçe bir isim aranırsa,
En uygunu, sanırım, hep birlikte «Batmasyon!»

***

BEREKET

Allah lâzım, iş değil, biliniz bu millete,
Gâvura çöpçü olup, katlanalım zillete,
Bize Dünya gerekmez, hazırlanın ahrete.
«Allah!» dedik, kavuştu memleket berekete!

***

Ne Sihirdir, Ne Keramet
Elçabukluğu Mârifet!

Bilmem, bunda ne sihir ve nasıl keramet var,
Bizim Meslis'te iki kanun hep rekor kırar...
Bu hızlı Kanun'ların biri mebus maaşı,
Diğeri solcuların asılmasına yarar!

ŞADİ ALKILIÇ

«GOMONİZM TACİRLERİ»
ve
SOSYALİSTLERİN MÜCADELE AHLÂKINA DAİR

M. AÇIKSÖZ

Ülkemizde alabildiğine vurgun vuran sömürücü bir azınlık var. Bu azınlık kendi payını - zenginliğini arttırmak için herşeyi yapar. Gözü kararmıştır, vurur, öldürür, süründürür kendi ülke insanlarını, hatta satar bile...

Ülkemizde bu azınlık: Düşünce diye, alışkanlık diye, gelenek diye, günah - sevap diye, din - iman diye, bir takım düşünüş, kavrayış ve davranış biçimleri benimsetmiştir. Bu düşünce - alışkanlık - gelenek - inançlar üzerine çok ilkel, bayağı, adi, insanlık dışı, aşırı bireyci, kendinden başka hiçbir şeye değer vermeyen (aslında kendinin de değersizliğini kabul etmesi demektir bu.) insan tipleri (...) oluşturulmuş - yaratılmıştır.

Bu insan tipleri korkaklığından kurnaz ve iki yüzlü, ezilmişliğinden menfaatçi, pısırık, başeğici duruma getirilmişlerdir. Umutsuzluğu içinde çırpınan, bir özlem ve özentiye kaptırılan tipler...

Ama bunun tersi de oluşmuştur: Bu düşünce - gelenek - alışkanlığın yarattığı bayağılığa karşı çıkan, onlarla savaşan, onlara karşı direnen insan tipleri... Bunlara karşı çıkan insanların, bunlarla savaşan insanların bu adilikte yeri olmamak lazım gelirdi. Menfaatçi, bireyci, pısırıklığa karşı olduğunu söyleyen insan, menfaatçi - bireyci olmamalıdır. Oysa Türkiye'de «sosyalist» olduğunu söyleyen ve önce bunlara karşı çıkan, sonra bu karşı çıkmanın ticaretini yapan ve karşı çıkmanın şampiyonluğunu da bırakmayan spekülatörler türemiştir.

Sömürü vardır, sömürünün nedeni «kapital» veya «toprak» sahipleri... Bunlara sahip olan kişi emeğin yarattığı artı - değeri, rantı alıyor cebine indiriyor. «Yemek parası»na bile yetmeyecek bir ücret ödüyor işçiye. İşsizlik almış yürümüş. İşçinin, iş - gücü çok ucuz, sırada işsiz bekleyen yüzbinlerce işçi var. Ve yurt dışına işçi ihracı...

Öyleyse «emeği savunmak» adına, emeği savunmanın ticareti yapılabilir.

Kadın baskı altında, özgürlük yok. Ev işleriyle kıvranıyor, çalışıyor da. Klasik «aile» kurumu sarsılmıştır, fuhuş ve ticareti almış yürümüş...

Öyleyse «kadın özgürlüğü ve eşitliği» adına, kadını savunmanın ticareti yapılabilir.

Din... Açık açık ekonomik sömürüyü hızlandırmakla beraber, bunu örtbas etmek için... Ekonomik sömürünün, bir «Tanrı» işi olduğunu belletmek için malzeme ediniliyor...

Öyleyse «din özgürlüğü» adına dinsizliğin ticareti yapılabilir.

Ve sanat cümbüş için, para kazanmak ve gönül eylemek için... saray sanatından daha pespaye...

Ve öyleyse «yeni bir sanat» ihtiyacı adına gerçekçi sanatın ticareti yapılabilir.

Bütün bunların ve daha bir yığın bozukluğun - dejenerasyonun «karşı çıkma» adı altında «sosyalist» sahte kimliğiyle ticareti yapılmıştır, yapılmaktadır da...

Ülkemizde, dikkat edilirse, herşey bir darmadağınıklık içinde görünmekle beraber, gerçekte bir amaca yöneliktir: Evet herşey «PARA» ya çevriliyor, irca ediliyor. Ve para dönüp dolaşıp KAPİTAL olarak birikiyor bazı ellerde...

Bu işleyişe - bu gidişe karşı çıkanlar vardır demiştik. Karşı çıkış kademeli... Olsun ama bu kadar değil diyeninden başlıyor. Taa sosyalist olanlara kadar uzanıyor. Bir insan iki nedenle karşı çıkar bu gidişe: Ya «bende payımı isterim», vermezlerse - alamazsa «karşı çıkar». Ya da gerçekten payını alamamakla birlikte, adiliğine, insanlık dışılığına inanır, hepten değiştirmek üzere «karşı çıkar». Ve burada sadece kişi olarak kendisi yoktur. Kendi durumunda olanlarla birlikte durumu ele almakta ve düşünmektedir.

Türkiye'de acaba, bugün, bu «karşı çıkma» görünüşü altında «sosyalizm»den, «sosyalist olmak»tan ve «sosyalist mücadele»den ve edebiyatından, kaç kişi bu işin ticaretini yapıp milyoner olmuştur?!...

Halk arasında «kazanç kapısı» diye bir nitelendirme var. Zengin sosyalist olabilir, burjuva sınıfından gelme inkârcı (negationer) burjuva çocukları sosyalist olabilir. Bizde ise durum bu şekilde değil. Bizde en alt ekonomik kademeden, işsizlikten, yoksulluktan gelip sosyalist olan ve sosyalist olduktan sonra **«milyonerliğe terfi»** edenler vardır.

Biz hiç insan para kazanmaz, kazanmamalıdır diye bir şey söylemiyoruz. Elbette sosyalist olanlar da para kazanabilir. Ancak bu kazancı «sosyalizm»'den, «sosyalist olmak»tan sağlayıp kendine maletmeye,

kendine **biriktirmeye** yani bu konudan sömürü ile zengin olmaya kimsenin hakkı olamaz.

Köy çocuğudur, küçük gariban memur - işçi çocuğudur. Eziliyor, sömürüldüğünün farkına varıyor. Ve «sosyalist» oluyor. Sonra biraz **«kariyer»**, biraz **«ün - şöhret - isim yapma»**... sonra bunları paraya çeviriyor. Buraya kadar bir aksaklık görünmese bile... para kazanılması olağan karşılansa bile...

Ama burada, sosyalist olmaktan kazanılan paranın kendisi değil, kullanılışı, harcanma biçimi - harcanma amacı önemlidir.

Türkiye'de «sosyalist olmak»tan para kazanıp biriktiren, önce araba - ev - villa - yazlık - kışlık daireler... Ve gelsin dünya yolculuğu... Kim adına? Elbette «Türkiye Emekçi Sınıfları» adına...

Beş parasızlıktan milyoner sosyalistliğe...

Bu para emekçi sınıfların sırtından vurulmuş vurgun sonucu kazanılmaktadır. Bu para, kapitalist denilenlerin kazancından daha adi yollarla kazanılmıştır. Hırsızların en adisidir bu tipler... **Bu tipler geleceğe olan inançlarını çalıyorlar insanlardan, umutlarını kırıyor - karalıyorlar...**

Bunlar olayları düşünme yeteneği olmayan «mahalle karıları» gibi değerlendiriyorlar ve sosyalist olmayı da... Çok «mahalle karısı»ndan dinledik: Canım sen sosyalist ol ama, şimdi sosyalist mücadeleye girme. Sosyalist olmağa karşı değiliz ama, «durumunu düzelt», «biraz kazan» ve «kuvvetlen» sonra da «sosyalist mücadele»ye gir. Oysa «durumu düzelttikten» sonra sosyalist mücadeleye girmenin subjektif gerekçesi kalmamaktadır. Samimi olarak mücadeleye giren insan, bu yoldaki kazancından zengin olmaz. Kazandığını bu yolda harcar, mücadele arkadaşlarıyla bölüşür. Kaldı ki, daha önce ve başka yollardan kazanmışsa bile bu yolda harcamaktan çekinmez. Sosyalist mücadele fedakârlık ister deyip lafazanlık yapmak kolay da, bu baylarda «fedakârlığın» kendisini bulmak zor.

Bu usta sosyalizm hırsızları için «nereden ne kadar kazanç» geleceği önemlidir. Bu usta sosyalizm hırsızları: «10 kuruşluk marxizm - leninizm öğrenir. Sonra 1000 liralık sosyalizm satarlar.» Bunlar hırsız oldukları gibi sosyalizmden herkesi nefret ettirmek ve sosyalizmin bir **kişisel çıkar** sorunu - bir **kişisel kazanç kapısı** olduğu düşüncesini yaymak için kullanılan birer burjuva ajanıdırlar.

Bunlar olsa olsa, en fazla «...karakterleriyle birer usta hırsız, fikir ve inançlarıyla ümanist» geçinmek istiyen, inanç ve düşünce taciri ve sömürücüsüdürler.

Bunlar Ülkemizi, yabancılara - emperyalistlere peşkeş çeken işbirlikçi - burjuvazinin yetiştirmesi... ve kendi ceplerini doldurmak için «Türkiye Emekçi Sınıfları»nı sömürücülere (yerli - yabancı) peşkeş çeken, deyim yerindeyse **«İşbirlikçi - sosyalist»** veya **«besleme - sosyalist»** tirler...

Bu «zenginleşmiş sosyalistler» birbirlerinin nasıl zengin olduklarını, nasıl birer sosyalizm taciri olduklarını gayet iyi bilirler. Birbirlerinden çekinirler, saygı (!) duyarlar birbirlerine. Hatta övgüyle sözederler birbirlerinden... Hepsi birbirinin övgüsünü yapar. Bunların aralarına girecek kişiler, birinin övgüsünü sağlamalıdır. Tekel desteği olmadan bir şirket nasıl tutunamazsa... Bu sosyalizm vurguncuları olmadan da sosyalist şahsiyetlere söz söyletmezler, sözünü etmezler. Yeni mücadeleye girenlere ayak oyunlarını öğretirler, dürüstlüğü mücadele azmini değil.

Bunlar herşeyi paraya çevirirler: Sosyalizm yorumunu, romanını, şiirini, çevirisi yayınını... Bunlar mücadele edenlerin hayatlarını, anılarını da paraya çevirirler. Kendilerinin hapse girip çıkmalarını bile... Bunlar için paraya çevirilemiyecek bir **«sır»** bir **«bilgi»** yoktur. Sadece düşündüklerini değil, ileride düşünebileceklerini dahi peşin parayla satarlar. Daha önce yaşadıkları olayları **«ifşa eden»**, arkadaşlarını satan ve her türlü ilişkiyi, tanışıklığı paraya çevirenleri olduğu gibi... Bir alanda burjuva adına **«otorite»** kesilenler de vardır. Örneğin bunlardan icazet alınmadan bazı konulardan söz edilemez. Bir söz söylenemez. Bu baylar tarihçidir, siyasetçidir, propagandisttir, yazardır, eleştirmendir, örgütçüdür, teorisyendir. Bu baylar allamedir, her şeyi en iyi bilen ve kendini peygamber sanan birer tekke şeyhi, birer at cambazıdır...

Çocuklarını «kollej»lerde, burjuva çocuklarıyla birlikte okuturlar. Bir kısmı «milyoner aile kızları» ile evlenip onları da «sosyalist mücadele»ye (!) kazanırlar. (Hey Tanrım! ne büyük başarı!) Bir kısmı çocuklarını yurt dışında okutur. Hatta daha da ileri gidip **çocuklarını marxizm tahsili için A.B.D. ne göndermek** fedakârlığı (!) ve cesaretinde (!) dahi bulunurlar.

Bu sosyalizm - milyoneri burjuva ajanları herşeyi dejenere etmekle görevlidirler. Bunlar sosyalizmi, bir zamanlar özlemini çekip kavuşamadıkları - erişemedikleri burjuva hayatı diye kavradıklarından kendi hesaplarına her türlü **«birikimi»** sağlayarak, hatta «müteşebbis» olup iş alanları açarak, hanlar - apartmanlar alıp kiraya vererek, kendi adlarına vakıf kurarak, çocuklarını «iş adamı» yaparak... sosyalizm yo-

lunda büyük ve kahırlı (!) mücadelenin acısını çekip büyük hizmetler (!) görmektedirler.

Bu, **sosyalistlikten milyonerliğe terfi eden,** beyzade taklitçileri, elbette kendi dışlarından hiç bir öneriye iltifat etmezler. Alim-i mutlak, hakim-i kadir olarak kendilerini gördüklerinden onlara yönelecek her türlü eleştiriyi görmezlikten gelirler. Kendi düşünüp karar verdiklerinden çevresindekilere sadece «amin» demek düşer ve diğer hiç bir şeyhle görev birliği, görev bölümü, ortak çalışmaya yanaşmazlar.

Türkiye'de sosyalistlerin görevi bu sosyalizm taciri, emek - sınıf - toplum yorumcusu vurguncuları burjuvaziyi tanıdığı gibi tanımaktır. Ajan, kariyerist, popülist, oportünist olduklarını anlamaktır. Bunlarla mücadele burjuvaziyle mücadeleden önce gelir. Ve Türkiye'deki sosyalist cephede bölünmüşlük biraz da bunların kışkırtması ile olmakta ve beslenmektedir.

Çevreye baktığımızda bunları tanımamız ve görmemiz kolaydır. Bunların sınıf değiştirdiklerini, devşirildiklerini ve artık ancak yeni transfer oldukları sınıfa hizmet edebileceklerini bilmek ve onlara hiç bir şekilde güvenmemektir.

Samimi sosyalistler ve sosyalizme yönelen genç arkadaşlar bunlara soru yöneltmelidirler: **Siz ilk sosyalist olduğunuz zaman ne idiniz, şimdi nesiniz? İlk defa «sosyalistim» dediğiniz zaman kaç paranız vardı? Şimdi kaç yüzbininiz - milyonunuz?... Nereden kazandınız? Niçin sosyalist mücadele uğrunda veya arkadaşlarınızla birilkte harcamadınız? Neyiniz vardı, ne mülkiyetiniz var? Kaynağı?.. Ne yitirdiniz sosyalist mücadeleye gireli beri, ne kazandınız? Kaç paralık fedakârlıkta bulundunuz? Karşılığını aldınız mı? Hangi mevkileri işgal ettiniz? Nasıl yaşadınız? Arkadaşlarınız sizin gibi mi yaşadı, yoksa süründü mü, niçin?... Diğer sosyalistlerle fikir birliğinizin ve ayrılığının derecesi nedir? Anlaşma ve ayrılma nedenleri?...**

Kısacası, **servet - mal - yaşama biçimi - çevreyle ilişkiler - düşünce ayrılığı ve birliği beyanına çağrılmalıdır sosyalistim diyenler. . Yoksa ihanetleri süregidecektir.**

ANADOLU'DA YENİ GÜN YAZARI MUHİDDİN'İN GÖRÜŞLERİ II

Muhiddin, gazetenin 25 nci sayısında, **Nazariyatçılık, ameliyatçılık** başlığı altında yazılarına devam ediyor :

«Bugünün bize yüklediği görevler ağırdır. Türkiye'nin aydınları, Osmanlı İmparatorluğunun enkazı üstünde, bugün yeni bir bina kurmaya çağrılıyorlar. Yapılacak iş o kadar büyüktür ki, şöylece gözlerimizi yumarak, hayalimizde bu yeni binanın vasıflarını tecessüm ettirdiğimiz zaman, bazan tüylerimizin ürperdiğini bile his edebiliriz. Bu binayı amelî siyasetle, kombinezon siyasetile —yani önümüze gelen meseleleri rasgele uzlaştırarak— kurmaya kalkarsak, hatalarımızın en büyüğünü işlediğimizden, binanın devrilip bizim altında kaldığımız zaman anlarız.

Kemâl-i esefle görüyoruz ki kitapsız ve kütüphanesiz Ankara'da kombinezon usulüne karşı yönelme daha ağır basıyor; usulden, ilimden bahs edenler **nazariyatçı** olmakla suçlandırılıyor.»

Yazara göre : Hayattan uzak kalarak kitap sayfalarına gömülmek ne kadar zararlı nazariyatçılık ise, nazariyeyi kökten inkâr etmek de daha zararlı bir pratikciliktir. Pozitif bilgi asrında, teoriyi hor görerek **kombinezon pratikciliği** yapmakla, savaştan önceki Avrupa'nın kurulmuş düzeni bile yürütülemez; nerde kaldı ki, bugünün muazzam işleri yürütülsün. Siyasi işlerin de bir takım laboratuarlara ihtiyacı vardır. Koridorlar ve Meclis gürültülerile sadece keşmekeş doğar.

***

O tarihi günlerin heyecanlı havasını yansıtması bakımından önem taşıyan havadislere bir göz atalım. 25 inci sayıda şunları okuruz :

«Damat Ferit, iblisce dolap çeviren İngilizlerle uyuşmuş; Rus Bolşeviklerine karşı, Yunan işgali altındaki Anadolu Türklerinden 250.000 kurban hazırlıyacakmış. Ruslar Yunanlıları Karadeniz'e döktüler. Biz bu palikaryaları ne zaman Akdeniz'de boğacağız? Şark Türklüğünün Osmanlı Türklüğüne hitabı. Türkistan, Kazakistan, Başkırdistan vekilleri tarafından gönderilen mektubun Osmanlı lehçesine göre ifadesi şuydu :

Ankara'daki Büyük Osmanlı Millet Meclisine

Tebrikinize sevinerek teşekkürler eder ve işlerinizde muvaffakıyet dileriz.

Madde: 1 — Dünyadaki ihtilâlcilerle arayı bozan (yani sizi ihtilâlcilerle ihtilâfa düşüren) taassup ve ihtirasât erbabı, idare ve siyaset işlerinden uzaklaştırılarak, Türk kavmine faydasız TEOKRASİ şiarları mağlup edilmiş SELÂMETİ UMUMİYE VE İÇTİMAÎ İNKİLÂP ŞİARLARI kuvvetlenmiştir.

Madde: 2 — Çin'i, Arabistan'ı, Siberya'yı ve Hindistan'ı birleştiren Türk kavminin, bugün uyanık, şedit ve millî ihtilâlci askerî kuvveti mevcut olup, bu ihtilâl unsurlarında Şarkı tahlis etmek esası kabul edilmiştir. Lâkin ne Şark ve ne de Garb İMPERYALİZM gayelerinden hiç birine yol vermemek esası da mukarrerdir.

Madde: 3 — Hayırlı maksatlarımıza nazaran (**Şarkın hürriyeti Şarkın kendi işidir.**) itikadı bizde tekâmül etmiş olup her yerde aynı zamanda harakete gelinmiştir. Şu haraketlerde bir yandan kahraman Osmanlı askerleri, diğer yandan Rusyadaki Türk askerleri ve mütefekkirleri tarafından rehberlik edilerek bütün **Ortaşarkda,** hürriyet ve halâs vücuda gelmesini, ve sonra bütün şark ve bütün CİHAN İNKILÂBI'na iştirakimizi dilemekteyiz. Ve şu yolda kurban olmaya hazırız.
13 Haziran sene 920»

***

Muhiddin, bu ortamda, büsbütün coşuyor, ve en gür sesile haykırmak zaruretini duyuyor.

26 ncı sayıdaki yazısının başlığı : «Uyanınız Uyandırınız»

Uyuyormuyuz? Şöyle etrafımıza bir göz gezdirince, insanın zihnine böyle bir soru gelmesi kadar tabi bir şey yoktur. Çevremizdeki büyük ve canlı gerçekler en heybetli şekillerile gittikçe büyüyor. ŞARK İNKİLÂBI fiilen sınırlarımıza kadar gelip çatmış, soran nazarlarile Anadoluya bakıyor ve tetkik ediyor. Batıda ise fecaat ve dehşeti aşan bir şey var. Düşman bütün gücile üzerimize yüklenmiş, türlü türlü desiseler ve oyunlarla bizi mahva çalışıyor. Memleketimiz düşman darbeleri altında inliyor ve her gün yeni bir kanın göğsünde sıcak sıcak aktığını duyuyor. Anadolunun koyun sürüleri takım takım Adalara, Sakız'a, Midilli'ye taşınmaya yani Türkün biricik sermayesi olan şeylerde ellerinden alınmaya başlamıştır. Bursa, Balıkesir ihracaatı Yunanistan anbarlarını doldurmaya gidiyor. İngilizlerse, Müslümanları ve Türkleri birbirine kırdırmak plânını mel'un bir israrla durmadan uyguluyorlar. İstanbulda hain bir Hükümet var. Boğaziçi kıyılarının tantana ve saltanatı —Anadolunun Ahmetle Mehmedini değil— namusunu, dinini dahi fedaya hazırdır.»

Bu yazının yayınlandığı nüshadaki havadislerede kısaca göz atmadan geçemeyiz :

«Romanyada sosyal durum itibarile halk ile asılzadeler arasındaki fark çok kuvvetli ve halk arasında tabii olarak YENİ DÜNYA CEREYANI'na bir inhimâk var. Cihan savaşında pek büyük bir rol oynamış —ve, Çarlık Rusyasını yıkarak CİHAN İNKİLÂBINI MEYDANA GETİRMİŞ— olan Boğazlar; şu CİHAN İNKİLÂBI'nda, Boğazların tekrar başta biz Türkler olduğumuz halde Şark Milletleri eline geçmesi Avrupayı mağlup ve münhezim bir vaziyete, **Şarkın ve fikir İnkilâbının** kati galibiyetini temine yarıyacaktır.»

***

İnkilâp Usulleri Başlıklı yazısında şu fikirleri ileri sürüyor :

«Bir devrime doğru gitmek istiyoruz. Bunu herkes istiyor. Bu devrimin mekanizmasını seçim usulile nasıl ifade edeceğiz? Dünyada olup biten ve **bizide kendisine doğru çeken Devrim haraketinin anlamı** seçim bakımından düşünüldüğü zaman şudur: Şimdiye kadar bütün uluslar idare edici sınıflar tarafından yönetilirken, **bu Devrim haraketinde idareci sınıflar ortadan kaldırılarak, yerlerine idare edilen yığınlar geçiyor.** Bugünki Devrimin anlamı, felsefesi budur. **Biz de bu tarzda düşünmek zorundayız.** Öyle bir seçim usulü koymamız gerektir ki, bu sayede, hem elimize muntazam bir idare ve siyaset makinası geçsin, hem de Devrimin maksat ve anlamına uygun olsun.

Rusyadan başka bütün memleketlerde, işlere görünüşte tamamen milletin iradesi hâkimdir. Oysa, gerçekte asıl hükmedici kuvvet her yerde idareci sınıflardır. Meselâ, dünkü Almanyada tarihi asılzadelerle endüstri ve ticaret kişizadeleri, Fransada banker Burjuvazisi, İngilterede kezalik Almanyadaki sınıflar vesaire ki buna **oligarşi sistemi** derler. Bu sınıflarla halk yığınları arasında durmıyan bir mücadele, bir savaş vardır. Ve bu savaşın çizdiği iz seçim kanunlarında açıkça, görülür ve daima bütün mücadeleler seçim yasalarında toplanır. Seçim yasalarının, oradaki sonuçları itibarile, azçok halk sınıflarını temsil ettiği doğrudur. Ancak asıl kuvvet yönetici sınıfların elindedir. Bizde de ayni hal vardır. Bizde işlere hakim olan yönetici sınıf BÜROKRASİ denilen heyettir. Fakat bu heyetin elinde —kendisine istediği Meclisi verdirmeğe mahsus— bir seçim Seçim Kanunu yoktur. Ve, ilim bakımından geri kalan diğer bazı memleketlerde de sadece derece böyledir. Fransada, Macaristanda, Almanyada, vesairede yönetici sınıfı hoşnut eden aracın adı **Seçim Kanunudur.** İspanyada kısmen yine kanun, kısmen de paradır. Sırbistanda, Bulgaristanda, Yunanistanda ve Türkiyede ya sopa, ya tehdit, ya hokkabazlık, hülâsa tabiîden başka bir kuv-

vettir, İşte, Rusyada zuhur eden Devrimin, seçim bakımından ifadesi, bu yalancı millî hâkimiyeti kaldırarak, yerine **gerçek millî hâkimiyeti yani ulus eğemenliğini** koymaktır. Bu nasıl konur? Öyle bir seçim mekanizması yapılmalıdır ki, ilkin yönetici sınıfların tahakkümünü, zorbalığını, kâmilen kaldırsın; sonra milletin politik, sosyal ve ekonomik yapısına göre mevcut olan bütün güçleri bir araya toplayarak, bunlar arasında bir mücadele ve rekabet değil, bir ahenk kursun. İşte, bugünkü meselelerin çözüm çareleri araştırılırken asla ihmal edilmemesi gereken esaslar bunlardır.»

***

Esaslı Siyaset başlıklı yazısında, böyle bir siyasetin ne olabileceği sorusuna cevap veriyor :

Memleket, cihanı —meselâ yüz sene öncesine nisbetle— TAMAMEN TERSİNE ÇEVİRECEK OLAN BİR DEVRİMİN EN YAKIN KOMŞUSUDUR. XVIII inci yüzyılın son senelerinden beri Avrupayı durmadan karıştırmış olan Devrimler, gerek oluş yeri ve gerek gerçekleşme faktörleri itibarile, maddeten ve mânen bize çok uzaktı. Fransada çıkan Devrim ve teceddüt fikirleri bize doğru gelirken türlü türlü süzgeçlerden geçtiği gibi, bu Devrimlerin doğurucu sebepleri itibarile de, hayatımız arasındaki münasebetler pek uzaktı. Oysa, yirminci **yüzyılın ilk dörtte birinde, dünyanın sade bir köşesini değil, belki de kâffesini olmasa bile büyük bir parçasını tamamile ve şaşırtıcı bir hızla değiştirmekte olan bir İnkilâp sınırımızdadır ve öncü fikirler hudutlarımızdan girerek her tarafa dağılmaya başlıyalı hayli zaman olmuştur.**

Şu halde esaslı bir politika lâzımdır. Memleketi ancak o kurtarabilir. Olayların ilmî bir düşünüşle tahlili sonucunda bunu bir davranış teorisi olmak üzere kabule mecburuz.»

Yazar, Esaslı politika ne olmak gerekiyor? sorusunu şöyle cevaplandırıyor :

«Milleti yönetenler için politikanın ilim tarafı sosyolojidir. Ne yazık ki, Ziya Gökalp'ın bu alanda ettiği hizmet bugün memlekete hizmet edemiyor. Ve milletin işleri ilim ve usule karşı kayıtsız, her şahsa göre değişen bir akım içinde yuvarlanıyor. Bugün çok esaslı bir siyaset yapmak mecburiyetinde bulunduğumuz halde, daima detaylarla, umumiyat ve vehimlerle uğraşıyoruz.»

Yalnız avâmı değil, havâsıda uyandıralım, diyen Muhiddin devam ediyor:

«Dünya, vukuat bizden esaslı, pek esaslı, derin bir siyaset istiyor. Bu siyasetin nereden başlayıp nereye gideceği ve nasıl gideceği mese-

lesi koskoca bir ilim ve ihtisas meselesidir. Şimdilik bunu tamamile inkâr eder görünüyoruz ve hepimizin elinde altından bir makas, memleket dibâsından kendimize göre bir kaftan çıkarmakla meşgulüz. Böyle giderse, ne makas, ne kumaş, ne de terzi kalır.»

***

Muhiddinin 43 üncü sayıdaki yazısı **Yeni bir cihan** başlığını taşımaktadır.:

«Sosyoloji bilginlerinin, feylosofların, özellikle yarım yüzyıldanberi durmadan haber verdikleri olaylar birer birer gerçekleşiyor. Dünyayı bugün katıp götürmekte olan seli vaktinde haber vermiş bilginler çoktur. Bunlar arasında dünyanın sürüklenip gideceği akibetin şekli hakkında bazı ihtilâflar görülebilir. Fakat bugünkü cihanın (Kapitalist dünyasının) artık sonu gelmiş olduğunda hepside birleşirler. Meselâ, Karl Marks ile Tolstoy **yeni dünyanın** teşekkül unsurları hakkında biçim bakımından olsun hayli ayrı düşünürler. Fakat bugünkü dünyanın sonu geldiği her iki filozof nazarında da bir gerçektir. Tarihî, sosyal olayları uzun uzun inceliyen ve tahlil eden bu bilginler artık bugünkü dünyanın sonu geldiğini görmüşler ve **pek yakın bir zamanda büyük bir sosyal kıyamet kopacağını** haber vermişlerdir.

Bugünkü dünya, ruhanî hükümetler, Hükümdar hükümetleri, para saltanatları, tegallüb ve tecebbür hükümetleri dünyasıdır. Böyle bir dünyanın artık yaşayamıyacağını haber veren filozoflar, bugünkü dünyanın içyüzünü tasvir ve neden dolayı artık daha fazla muammer olması ihtimali bulunmadığını açıklarlarken, söyledikleri sözler ilk zamanlarda herkese masal gibi bir şey geliyordu. Bu hususa dair yazdıkları eserleri ancak kendileri gibi bilginler okuyup anlıyorlar, onların dışında hatta oldukça geniş bir tahsil görenler için bile bu fikirler yabancı, gayrı tabiî ve hatta hayalî yani ütopik görünüyordu. Oysa artık o fikirler bugün herkes için anaşılması imkânsız bir takım derin felsefî fikirler olmaktan çıkmış, harcıalem olmuştur. Bugün, Marksın, Bebelin, Tolstoyun, Gorkinin, Joresin fikirleri yeryüzünde herkes için kolay kolay anlaşılır, hatta en ince hesaplarına varıncaya kadar hesap edilebilir alelâde fikirlerden olmuştur. Dün için derin, ve hatta çok derin bir felsefe sayılan bu fikirler bugün basit birer mütearife, tabii birer kaide olarak kabul ediliyor. Avrupanın herhangi bir noktasında biraz okuyup yazma bilir işçi ve köylü yoktur ki, elinde kalem ve kâğıt, karşınıza geçerek size bugünkü sosyal meseleleri birer birer ekonomik muadele hâlinde hesapla çözmek gücüne sahip olmasın.

Bazan kendimizi yokladığımız zaman ne kadar değişmiş olduğumuzu görürüz. Bilginler bugünkü dünyanın yıkılmak üzere olduğunu

haber veriyorlar. Ve kopacak sosyal kıyametin sebeplerini olduğu kadar âraz ve alâmetlerini de birer birer tasvir ediyorlardı. Bugün gördüğümüz şeyler işte bu kıyametin alâmetleridir. Artık **şimdiye kadar yaşamış olan cihan yıkılacaktır.** Çünkü, insanlar, dünyanın her yerinde bu yıkılışa inanmışlardır. **Tarih olayı gerçekleşmeye mahkûmdur.** Henüz bizce, —yani hayatı bir filozof gözünün görüş açısile görecek güçte bulunmıyanlarca— bilinmiyen şey, **yıkılış keyfiyetinin ne kadar süreceği** meselesidir. Bir evin bile yıkılması için herhangibir zaman gerektiğine göre, **koskoca bir dünyanın yıkılması da** elbet bir zaman işidir. Bilginler, siyaset ve tarih kâhinleri, bu zamanın da gayet kısa olduğunu söylüyorlar, senesini tayin etmedikleri bir kısalık, fakat muhakkak ve kesin olan bir kısalık! **Sonunu idrak ettiğimiz dünya, artık coğrafi değil, politik ve sosyal anlamile, eski bir dünyadır.** Bu eski dünyanın esası Devlet ve Hükümet adını taşıyan ve şekli ne olursa olsun, mahiyeti, etkisi, sonucu arzın her köşesinde ve tarihin her devrinde ayni olan bir tahakküm ve tecebbür dünyasıdır. Yeni kurulmakta olan dünya ise beşeri ve insanca bir dünya, bir halk dünyası olacak; dünkü bizler için tamamile muhal, **bugünkü bizler için de nihayet mümkün görünen bu yeni âlem, yeni bir dünya ve yeni bir hayat, artık gerçek bakımından muhakkaktır.** Buna inanmayanlar o biçarelerdir ki, dünyayı yalnız kafataslarının içinden ibaret sanırlar ve etrafa bakmayı, hayatı kabil olduğu kadar, el ve güç yettiği kadar geniş bir saha üzerinde incelemeği ukalâlık sayarak öylelerile istihfaf ederler. Bugünün muammalarını çözmekle uğraşanlar yahut bu görevi yüklenmiş bulunanlar için artık bu cihan yıkılışının muhakkak olduğunu kabul etmek lâzımdır. Bu muhakkak yıkılışta vazifemiz yıkılan manevi dünya ile maddî dünyamızında harâb veya mahv olmasına imkân bırakmamaktır.

Osmanlı Türkleri bugün pek usta sosyoloji mühendislerine muhtaç. Bu mühendisler ilkin bu yıkılışı düzenliyecek, sonra da binayı yeniliyecektir. **Tenkitçi tarihe karşı en büyük sorumluluğumuz,** haddi zâtında böyle mühendislerden olmamız değil, bizzat mühendisliği inkâr etmiş bulunmamız olacaktır.

***

Yazar, ertesi gün, **İki esas** başlıklı yazısını sunuyor :

«Matbuattan kahve köşelerine, kahve köşelerinden Büyük Millet Meclisi'ne varıncıya kadar her tarafta, halkı hoşnut etmek, yeni bir halk siyaseti yapmak fikrinin kuvvetli savunucuları var. Ayni zamanda, muhtelif programlar da gördük. Açık ve belki de kopya denecek kadar açık KOMÜNİM PROĞRAMLARINDAN en mutedil, hatta çok mutedil bir Hükümet proğramına kadar rengârenk plânlar ve proğram-

lar var. Halksız bir politika imkânı kalmamıştır. **Komünistler, işlerin sade sathı üstünde bir çalkantı yaparak, koca bir gürültü ve uğultu ile, ellerinde sırf kopya bir proğram, yürüyüp duruyorlar.** Halk yığınının samimî ve sahih çıkarları endişesile haraket edenler bunlara muhaliftir; Yani Komünistlere karşıdır. Bunlardan sonra, TEKÂMÜLCÜ KOMÜNİSTLER geliyorlar ki, bunları meselâ dünkü **Alman Müstakil Sosyalistlerine** nazaran, dünkü **Alman Sosyal Demokratları** saymak, fakat bugünkü kıyaslama için esas olmak üzere KOMÜNİZM ve BOLŞEVİZM'i ele almak kâbildir. Üçüncü bir sınıf daha mutedil, daha tekâmülcü. Bunlar da Hükümet sorumluluğu ile doğrudan doğruya yahut dolayısile ilgili olanlardan mürekkep. (Dördüncü akım ise, duygu ve hesap bakımından mürteci ve gerici olanlar)

Üç akımın çeşitli proğramları var : Bu proğramların kimi basılmış, kimi yalnız ağızlarda ve kafalarda kalmış, kimi kâğıt üzerinde elden ele dolaşmakta bulunmuş; Fakat **hepside yeteri kadar** yayınlanmış ve biliniyor.

Hastalık belli, fakat ilâç hakkında ne ittifak var, ne de açık ve olumlu bir dayanak noktası.

a) **Kopya Komünist Proğramları,** Anadolu sosyal hayatının gerçeklerini incelemeğe bile lüzum görmüyor;

b) **Tekâmülcüler de,** Çoğunluk itibarile, dikkat nazarına çarpan iki zihniyet var: Ya Hükümet endişesi, ya idare-i maslahat kaygısı. Bu iki zihniyetin meydana getirdiği Proğramların özelliklerini şöyle ayırabiliriz: **Hükümetçiler** çok itidal ve itiyata taraftar; **İdare-i Maslahatçılar** kabil olduğu kadar fazla ileri, fakat tereddüt içinde, tecanüsten yoksun, buna binaen müphem ve umumî. Tabiatile bu proğramlarda ya bir teceddüt Hükümeti yapmak için yetersiz, yahut feyyaz bir uygulama için pratik değil.

Halk politikasını aynı zamanda halkın ekonomik çıkarları biçiminde de anlamak gerektiğini takdir edenlerin **Komünizm karşısında hızlı tekâmülcü bir proğramla meydana çıkmalarını daha akla yakın bulabiliriz.** Fakat onlar pratik olmaktan ziyade teorik ve kısmen de ütopik bir proğramla çoğunluk bulmaya çalışıyorlar; ve halka derhal sağlanabilir ekonomik çıkarların ne gibi şeyler olacağını bellli etmekten çok, bir takım nazariyeler ve uzun yıllar istiyen vaitlerle uğraşıyorlar.

Tekrarlıyalım :

Sosyalizmin olduğu kadar demokrasinin de esası halk hakkı, halk ekonomisidir. Sosyalizm halk hakkını bütün hakların üstünde tanıyor ve halk ekonomisini ekonominin temeli sayıyor. Demokrasi halk hakkını bu yükseklikte tanımamakla beraber, onu inkâr etmiyor ve halk eko-

nomisinin ferd ekonomisile kaim olduğunu iddia ediyor. Her iki sistem arasındaki ayrılık bu iki nokta üzerindeki ayrılıktan ibaret. **Biz, bu iki noktayı en pratik, milletin yapısına en uygun biçimde çözecek bir proğram yapmalıyız.»**

***

Anadoluda Yeni Gün gazetesinin 51 inci sayısı mükerrerdir. Ve, Muhiddin'in, bu mükerrer sayıda, **Bir Siyaset** başlıklı yazısı yer almaktadır:

«Gerçeğin açıkça söylenip yayılması siyaseti, içte bir siyaset, dışta bir siyaset, hem bir siyaset hem bir zaruret: TÜRKİYE SOSYALİSTTİR!

Şöylece herkes bir kere içini yoklasın, orada **en ateşli bir Sosyalizm akidesi yaşadığını duyar. Belki herkes Komünist değil. Fakat, herkes artık haşim** ve kahredici kuvvetin dünya mukadderatını oyuncak etmesinden bıkmış, her ocakta kendi dumanının tüttüğünü görmek istiyor. Ve özellikle istiyor ki, bir takım küçük azınlıkların rahatları için büyük çoğunluk yığınlarının ezilmesi devri artık nihayet bulsun! **Komünizm** diyoruz, **halkcılık** diyoruz, **Sosyalizm** diyoruz, daha birçok şeyler söyleyip bir çok şeyler anlatıyoruz. Fakat şurası muhakkak ki, rivayetler ne kadar muhtelif olursa olsun maksat birdir. Hepimiz yeni bir milletler hayatı istiyoruz.

Türkün yaşaması mutlaka **dünyanın yeni bir dünya olmasına** Türkün de bu dünyada yeniden doğmasına mütevakkıftır. **Türkiye** sade kendi ruhundan duyduğu şeylerle —yani infiâlen değil, zihnen ve hesâben de— **sosyalisttir, bu bir zarurettir.** Bu zarureti miktarı ile takdir etmek gerekir.»

Dünya umumî efkârına yani kamu oyuna karşı gerçek durumumuzu anlatmalıyız, diyen Muhiddin görüşünü şöyle açıklıyor :

«Bütün dünya kaynıyor —diyor— Amarika ve Avrupada bütün Proletarya ayaklanmıştır. Dünyanın en emperyalist işçisi olan İngiliz işçisi de var kuvveti bâzuya vererek, bütün dünya işçilerinin haraketine karışmış... Sosyalist dünyası birleşmeğe karar vermiş; pek sıkı bir dayanışma kurmuş, grevler grevleri kovalıyor. **Sosyalizmin Enternasyonal örgütü iki kutup arasındaki her sosyalisti birbirine bağlıyor.** Bir sosyalistin burnu kanadığı zaman bütün sosyalistler birden feryâd ediyorlar. Fakat bütün bu sıkı, ateşli, kaynıyan sosyalizm birliği arasında, **tabiaten sosyalistlerin sosyalistleri olan bir memleket ehalisinin çektiklerinden, çekeceklerinden kimsenin haberi yoktur!»**

Yazara göre : TÜRKİYE SOSYALİSTİN SOSYALİSTİ BİR ÜLKEDİR. Ve, BİZ AVRUPA' SOSYALİSTLERİNDEN BİN KERE SOSYALİST OLMALIYIZ:

«Avrupa sosyalistleri kapitalizmden şikâyet ediyorlarsa bizim kadar haklı değildirler. Onların şikâyet ettikleri, sızlandıkları kapitalistler kendilerinden oldukları için hiç olmazsa kendi milletlerinin fukaralarına sadaka nev'inden bir şeylerde veriyorlar. Halbuki, bizim karşımızdaki kapitalistler istilâcıdırlar; ve bizden bir yerine on alarak, yüz ve bin alarak kapıp kendi memleketlerine, kendi saraylarına götürüyorlar. Şu halde, biz onlardan bir değil belki de bin kerre sosyalist olmamız gerektiği ve gerçekten öyle olduğumuz halde, buna şimdiye kadar bir FORMÜL vermedik. Örgütümüzü yaparak içte bir sürü reformları düzenli ve sırf bizim olan bir proğramla bir yandan uygulamaya uğraşırken, bunları belli bir plân içinde dışarıya anlatıp onların aralarına karışmadık. Kapitalistler, istilâcılar en hain düşmanlarımız; fakat ötekiler yani sosyalistler de henüz dostlarımız değil, hatta bizden haberleri bile yok! Fakat harice karşı, **biz sosyalistiz demek yetmez, onu fiilen isbat eden şeyler de beraber bulunmak gerekir.** Böyle yaptığımız zaman göreceğizki, bugün yeryüzünde bir tane dostu bulunmayan zavallı Anadoluyu müdafaa için bir anda milyonlarca ağız birden açılacak ve haykıracaktır! Hatta o zaman, şu karşımızda Venizelos'un ihtirasları uğrunda kan döken Yunan askerlerinin bile yarısı bizden olacak, bize silâh atmayacak silâhını kaparak bizim tarafa geçecektir!

İşte, zaruret ve siyaset budur. Sanılmasın ki, bu hararetli yazı ile, gaflet içinde ve habersiz, **sırf taklitten ve tercümeden ibaret bir sosyalizm istiyoruz.** Aslâ! Hangi sosyalizmi istediğimizi bu sütunlarda tekrar tekrar açıkladık. **Memleketin ruhundan doğan, sosyal ve ekonomik şartlarına tamamile uyan bir sosyalizme taraftarız.** Böyle bir proğram, sosyalistler arasında taklitci bir proğramdan elbet on kerre daha makuldur. Hatta böyle bir proğramdır ki gerçek anlamile makbuldür.»

***

Gazetenin 55 inci sayısında, Muhiddin'in **Meslekî Temsil** başlıklı yazısı yer almaktadır. Yazar diyor ki :

«Meslekî temsil ne yepyeni, ne de mevcudun dışında başka bir şeydir. Bu, sırf bugün mevcut olan ve Rusyada uygulanan usulün aynıdır. Sonuç üzerinde yapacağı etki itibarile de, bu usul, demokrasi memleketlerindeki sınıf ve parti örgütlerinin de aynıdır.»

Muhiddin, sosyalizmi kabul ettiğini açıklıyordu :

«Bu açıklamaları yaparken, esas olmak üzere, memlekette **sınıf mücadeleleri yerine sa'y yani emek esasını, yani sosyalizmi kabul ettiği-**

mizi evvel emirde tasrih edelim. MESLEKÎ TEMSİL, esasen, bu sistemin yani SOSYALİZM'in müessesesidir. Ve biz bu sistemin yani SOSYALİZM'in evvelemirde **herkes tarafından kabul edilmiş olduğu** noktai nazarile haraket ediyoruz.

Rusyada bugün emekçiler tamamile teşekkül etmiştir. Her meslegin kendine göre örgütü vardırki, bu örgüt orada **34 nev'e bölünüyor.** Her meslek kendine mahsus Sendikalarda kendi işlerile uğraşır; ve, bütün meslekler de **Umum Rus Amele İttihadı Heyet-î Müttehidesi Merkezi**'nde toplanır. **İş Umumî Konfederasyonu** meslek meselelerile, Sovyetler de siyasî meselelerle uğraşıyorlar. Fransaya bakıldığı zaman ayni hal görülür. Parlamento dışında, KONFEREDASYON JENERAL'in meslek teşkilâtı vardır. Parlamentoda ise işçi menfaatlerini savunan bir SOSYALİST ÜNİFİYE PARTİSİ bulunur. Eğer yarın Fransada KOMÜNİZM muzaffer olursa, o zaman yine aynen Rusyadaki müesseseler kurulacaktır. Bizde meslek örgütü külliyyen yoktur. Emekçilerin, çalışan halkın hepsine oy hakkı tanıyan bir sistem kabul etmek gerektiği zaman, bunun temelini sağlıyacak örgütü de beraber yapmak farz olacaktır. Bu örgütü yaparken bugün için düşünebiliriz: Emekçileri, çalışanları ayrı bir Konfederasyonda toplıyarak, siyasi meseleleri idare edecek ayrıca bir Meclis bir **Büyük Millet Meclisi** konulmasına lüzum var mıdır? Çalışanlar, biz buna menfî olarak cevap veriyoruz. Çalışanların meslek ve siyaset itibarile temsillerinde iş bölümüne lüzum görmüyor ve her iki işi **Meclis'te toplamak istiyoruz.»**

MUHİDDİN (BİRGEN) HAKKINDA

—Nevsâl-i Millî'de Yayımlanan Fazıl Ahmed İmzalı Bir Tanıtma Yazısı—

«Muhiddin Beyin bugüne kadar hikâye-i hayatını nakleden tercüme-i hâl, bir şekl-i hendesî ile irae edilmek lâzım gelse, zannederim ki pürüzsüz bir hatt-ı mustakim çizmek hiç yanlış olmaz. Binaenaleyh üç dört sene masasının karşısında uzun saatler geçirdiğim bu aziz dost ve yazıcının menazır-ı hayatı benim gözlerimde büyük fırtınaların çok uğramadığı, pîçapîç ivicaclardan âri geniş bir sahil gibi gözükmüştür.

Yozgat'lı mâruf bir ailenin necib bir oğlu olan Muhiddin Bey İstanbul'da doğmuş. Tahsil-i idadisini burada yaptıktan sonra Darülfünun edebiyat şubesine devama başlamış. Muhiddin Bey, efsâf-ı mâneviyesi itibariyle birçok parlak elvanın ihtilâtından, imtizâcından husûle gelmekle beraber, frenklerin **«Discrek»** kelimesiyle tarif ettikleri her nazarı üstüne cezbetmekten muhteriz —fakat en kibar ve lekesiz zevk sahiplerinin intihab ettiği— ağır, koyu hatta biraz donuk, renklere benzer.

Elvanının cilve-i ihtilâtına, şive-i imtizacını tetkik etmiş bir renk âşinâ, bilir ki bu gayet basit görünen —bazan hiç bile görünmeyen— ânât bilâkis gayet mürekkeptir.

Muhiddin Beyin hasail ve îtiyadât-ı fikriyesine, şecayâsının tecelliyat-ı muhtelifesine dikkat edenler görecekler ki bu adamın tabiat-ı bâtıniyesi —birdenbire insanın zannedeceği gibi— sade değildir. Ve ona vâzıh bir vahded veren şey mütenevvi melekâtının hüsn-i tevâzününden ibaret.

Muhiddin Beyde bir sanatkâr-ı dâhi olmaya gayrikâfi, fakat bir sahife-i edebiyeyi pek temiz surette telvin edecek kadar muhayyele, pek ince, pek derin değil fakat her halde mümtaz ve nazik bir hassasiyet, sonra bu evsaf ile hemvezin ve hemâyar bir kuvve-i mümeyyize ve nihayet bütün hasâis-i zekâiyesini herhangi bir gayeye doğru —şimendifer süratiyle olmayarak— lâkin muntazam bir surette sevk ve idare edecek canlı bir meram ve irade var.

Muhiddin Bey bir gazetecidir. Dünyada fikrimin, ruhumun en az anladığı en güç ve en gayr-i kâbil-i tehammül bulduğu meşgale! Fakat gazeteciliğin bir edip kalemi için hiç imtizaç olunmaz bir iklim olduğunu, üslûb için mutlaka bir mezar teşkil edeceğini pek iyi anladığı cihetle şahsiyet-i edebiyesini ayrı bir rûşe-i ruhunda saklamış, gazeteci masası üzerinde çalışmak için sırf başka bir kalem açmıştır. Bütün biz gençler gibi onun da şiirleri, hikâyeleri, tecârüb-i edebiyesi var. Yalnız onun fazileti şu ki, biz mekteblerde yazdığımız vazifeleri matbu ve kitap şeklinde görmek isterken o en temiz sahifelerini dahi ortaya atmakta muhteriz davranıyor. Muhiddin Beyin dünyada en fazla bir gazapla, hiddetle karşıladığı, en birahmâne surette ezmek istediği şey her nevi ve şekildeki (tesalluf) ve bilhassa tesallufât-ı edebiyedir.

Eğer bu sahihülbünye arkadaşımın âsabında bir gün —şeytan kulağına kurşun— şayet bir âdem-i intizam âsârı görülürse hiç bir doktor bunun neşriyat-ı ahîre-i edebiyye sebebiyle vücuda geldiğine şüphe etmesin.

Onun daima teharrî-i tevazün eden dimaı fazla nümayişlerden, bağırtılı ve boş tezahürattan pek ziyade titizleniyor. Ve bu münasebetle onda bir muallim ruhu teceddüdün hakk-ı hürriyeti ile mazinin an'ana-i hükümrânisini bir İngiliz hâkimi kadar itina ile tayin etmek isteyen ciddi bir muallim ruhu görüyorsunuz ki en çok gıpte ve arzuya şâyeste olan meziyet ve mümtâziyet-i zihniyye de bundan başka birşey değildir.

Fazıl Ahmet

İNÖNÜ ve SOSYALİZM

«Herkesin hücum edip kimsenin vazgeçemediği» C.H.P. lideri İnönü, Partisinin SOSYALİZM konusundaki görüşlerini şöyle dile getiriyor:

1) C.H.P. SOSYALİST PARTI değildir; ve, SOSYALİST PARTİ olmıyacaktır.

2) Yeryüzünde mevcut tüm ülkelerdeki **Sosyalist Partilerle** gerek teori ve gerekse görüş bakımından temel ayrılığımız vardır.

3) Dünyadaki **Sosyalist Partilerin** temel prensibi milliyetçi olmayıp **enternasyonalist** olmaktır. Bizim ise, temel prensibimiz milliyetçi yani nasyonalist olmaktır.

4) Dünyadaki **sosyalist partiler** milliyetçiliği kabul etmediklerine —ve biz temel prensibimizde milliyetçi olduğumuza göre— **Sosyalist Partiler** den hiç birinin kalıbına sığmayız.

5) Yeryüzünde mevcut **Sosyalist Partilerle** esaslı bir ayrılığımız daha vardır ki, o da şudur : **Sosyalist Partiler**, dünyanın her yerinde ve istisnasız olarak laik Cumhuriyet veya laik Devleti esas almamışlardır. **Sosyalist rejimlerde** laik Cumhuriyet, laik Devlet vazgeçilmez şart değildir.

6) Demek oluyor ki, bir kalıp olarak, SOSYALİST kelimesile ve SOSYALİST organizasyonla taban tabana zıt yerlerimiz vardır; ve, biz birçok SOSYALİST rejimlerden de ileri durumda sayılırız.

7) SOSYALİST rejimlerden birçoğunda henüz erişilememiş olan bir takım ileri hamlelere, biz C.H.P. idaresinde çoktan ulaşmış bulunuyoruz.

8) Çeşit çeşit SOSYALİST Partiler, Devlet hizmetlerinin yönetiminde ve yürütülmesinde, bir takım **kaideler** koymuşlardır. Bizim tutumumuz bu **kaidelerin** hiç birisine sığmaz.

9) Böyle olunca, biz SOSYALİST PARTİLERDEN hangisine benzeriz? Onların kalıbına ne biçimde bürünürüz? Bizim kafamızda böyle bir kavram yoktur. BİZ BİZE BENZERİZ!

ÖZGÜR KADIN

İbrahim TOPÇUOĞLU

Birleşmiş Milletler Örgütü 1975 yılını (Kadın Yılı) olarak ilân etmiştir. Nedir kadınlar günü? 1910 yılında Danimarka'da bir çok ülkelerden gelen delegeler Klara Zetkin öncülüğünde toplanarak (Uluslararası Kadınlar Birliği) kurdular. Bu toplantıda alınan bir kararla 8 Mart tarihini her yıl için (Uluslararası Kadınlar günü) olarak kabul ve ilan edilmişti. Şimdi de 1975 yılını (Kadın Yılı) olarak ilan ettiler.

Kadınlar birleşip bu kararı alalıdan beri uzun yıllar geçti. Yapılan nedir? Kadın yine o kadın. Mücadele yine o mücadeledir. İlk adımı atan devrimci kadınlar muhakkak faydalı adımlar atmışlardır ama kapitalist cemiyetlerde bu kadın kuruluşları, hele emekçi kadına ne verebilmiştir. Türkiye'de cumhuriyet ilânından hemen sonra kadına eşitlik hakkı verildi. Kadın erkekle bir sayıldı ve 1934 yılında Avrupa ve dünyanın bir çok uluslarında olmayan kadına siyasî seçmek ve seçilmek hakkı da verildi. Ama bütün bunlar kadını hürriyetine kavuşturdu mu?

Gerçi kanunda kadın erkek eşitliği var ama fiiliyatta bu eşitlik var mı ve olabilir mi? Yani kadın kapitalist düzende hür müdür? Hür ve haklarına sahip ise kadın hakları mücadelesine zaten erkekten ayrı bir mücadeleye lüzum kalmaz, çünkü insan hakları diye uluslararası imzalanmış birbeyannameye biz de imza atmış bulunuyoruz. Ancak kadın haklarına sahip çıkamıyorsa işte kadınlar asıl buna parmak basmalı ve bunların evvela neler olduğunu ve sonra nasıl mücadele edileceğini tespit ederek mücadelesini yapmalıdır.

Bence bu daha fazla emekçi kadınını ilgilendiren bir kurul olmalı ve fantazi değil, kadın, ana ve hakları için şunlar istenmelidir:

1 — Kadın dişidir ve cemiyeti üreten bir anadır. Özelliği vardır. Kadın bu özelliğinin istismar edilmemesi için mücadele etmelidir.

2 — Kadının, aldatılarak, zorlanarak, işsiz, aç, çıplak bırakılarak dişiliğinin istismar edilmemesi için mücadele etmelidir.

3 — Kadının yaşantısını plânlayacak, onu koruyacak, ve hayatını sigortaya bağlayacak bir düzen istemelidir.

4 — Kadın kendini satılık mal olmaktan kurtarma çarelerini aramalı ve eşine iktisadî bağlarla değil, sevgi bağlarıyla bağlanmalıdır.

5 — Kadın bir anadır. Çocuğunu mutlak sever. Çocuğunu sevmeyen ya da çocuğuna bakamayacak hale düşen kadını ve çocuğu bu ıstıraplı hayattan kurtaracak devlet çocuk bakımevleri kurdurulmalıdır.

Ben bir kadının düşürüldüğü yaşantı anısını ekleyerek yayınlıyorum. Kadınların 1975 yılı mücadelelerine bir ışık tutar kanısındayım. Ve şuna da kaniim ki, dünya kadınları sömürü düzenlerine el atarlarsa ne bu anıda yazılı piç doğar ve ne de Vietnam ve Kamboçya'da binlerce piç melezi sefaleti olur. Eklediğim anı şudur :

Piç. — 1935 yılında gerçek bir yaşantıdan hazırlanmış olduğu ve 40 sene geçtiği halde bugün hâlâ tazeliğini koruduğu için yayınlıyorum.

Seni hınzır yumurcak seni. Hayırsız babanın evlâdı. Doğurmaz olaydı seni anan! Konu komşuya çıkamaz, yüzlerine bakamaz oldum. Çık, çık diyorum oradan. Yoksa kulaklarını koparacağım. Önünden geçmekte olduğum bir evin bahçesinden gelen bu sese doğru başımı çevirerek baktım. Dikilmiş bir çok soğan fideleri arasında duran sarışın, kıvırcık saçlı, dört beş yaşlarında güzel bir kız çocuğu ve bu çocuğun elinden tutarak soğanların arasından çekmeye ve çıkarmaya uğraşan yaşlı bir kadın gördüm. Kadın çocuğu çekiyor, hırpalıyor ve ağzına geleni söylüyordu. Çocuk kopardığı bir kaç soğan yaprağını küçücük avucu içinde sıkı sıkı tutuyor ve kadından kaçırmak için havada sağa sola gezdirerek kendisini korumaya çalışıyordu. Yoluma devam edemeyerek durdum. Kadının korkutucu bağırmalarına rağmen çocuğun bu tehdit ve hırpalamalara alışkın olduğu, bütün davranışlarından belli oluyordu. Manzarayı seyre başladım. Birden yaşadığımız düzenin gazetelerde, sinemalarda yansıyan feci sahneleri beynime saplandı. Bir çok zengin aileler evlâtlık diye yanlarına fakir kimselerin kız çocuklarını alır, bunları okula gönderip okutmazlar. Yedi sekiz yaşındayken tahta sildirmeye, bulaşık ve çamaşır yıkatmaya zorlanır. Bu yavrucaklar bu gibi hanımannelerinden her hataları için azarlanır, hırpalanır ve hatta dövülürler. İşte bu gibi yavrucaklar o anda aklıma gelmiş ve insanlık damarım kabarmaya başlamıştı.

Bahçe kapısına yanaştım. Ağzımı açarak kadına bir şeyler söylemek, çocuğu korumak istiyordum. Fakat kadın, bakışımdan ve kızgınlığımdan anlamış olacak ki, bana doğru dönerek ve yüksek sesle bağırarak : Çok meraklı ve yufka yüreklisin oğlum. O kadar heyecanlanma. Bilmezsin ne kara belâdır bu geldi başıma, diye söylenmeye başladı ve düştüğüm o müşkül durumdan beni kurtardı.

Elime geçen bu fırsatı kaçıramazdım. Kadını yumuşatmak ve konuşturmak için hemen atıldım :

Benim yüreğim yufkadır ama, teyzehanım, senin de yüreğin çok yanık görünüyor? Yoksa bu çocuk senin değil mi? dedim. Bu sorum üzerine kadının hıncı arttı. Çenesi gerildi, dişleri sıkıştı ve bir şeyler mırıldanarak derin derin içini çektikten sonra yine hırsla : Benim, evet benim kör olasıca talihim. Doğurmaz olsaydım kaltağı. Bunlar başıma gelmezdi, diye bağırarak çocuğu sovanların arasından çekip çıkardı. Merakım büsbütün artmıştı. Kadın gün görmüş ve düzgün konuşan, oldukça bilgili bir kimseye benziyordu. Bütün cesaretimi toplayıp ve ne olursa olsun diye bahçe kapısının tahta parmaklığını iterek içeri girdim. Kadına doğru yürürken terslenmek ve koğulmak korkusu vardı içimde, ama öyle olmadı. Kadın evin yanında duran hasır iskemlelerden birini alıp bana uzatmıştı, alıp oturdum. Bütün merak ve heyecanıyle bizi seyreden yavrucak, can kurtaran gelmiş gibi ve evvelce de beni tanıyormuş gibi dizlerimin dibine sokulup durdu. Bir elini dizime koymuş öteki elinde kopardığı sovanlar vardı. Ne de sevimli bir çocuktu. İpek gibi sarı saçları vardı. Elimle saçlarını okşayarak bize bakan kadına sordum :

Hanımteyze bu güzel yavru pek de yaramaza benzemiyor. Yoksa göründüğü gibi değil mi? dedim. Kadın yine hırslandı. İçini çekerek ve gözlerini bir noktadan hiç ayırmadan ve sayıklıyormuş gibi konuşmaya başladı :

Yavru güzel olmasına güzel ama hep bu güzellik değil mi ki başımıza dert açan. Yavru güzel ama bahtı kötü oğul, bahtı kötü. Bu benim de alnımın yazısı. Çilemi çekeceğim. Elimden ne gelir ki, çile çekmekten başka.

Yaşama, çalışma ve geçinme garantisi olmayan ve sefalet özgürlüğü bol bol olan bu düzende işte bu güzel yavruların da düşmanı çoktur. Oysa ben, temiz, namuslu bir ailenin kızı idim. Kurtuluş Savaşımızın 1920 yılında Aydın efeleri arasında düşmanı yurttan kovmaya çalışırken kocam vuruldu. İzmir'de tütün ve üzüm mağazalarında çalışarak tek kızımı büyütüp okutmaya çalıştım. Kuvvetim ancak kızımın ilk okulu bitirinceye kadar yetti. Ben yaşlanıyor, kızım ise büyüyüp gelişiyordu. Madem ki okutamayacaktım evde tek başına kalması da hiç huzur verici değildi, aklım hep evde takılı kalırdı. Gittikçe zorlaşan yaşantımıza da katkıda bulunması ve gözümün önünde olmasını düşünerek kızımı da yanımda mağazalara getirmeye başladım. Kazancımız artmıştı, yaşantımız iyiye doğri gidiyordu. Ya, oğlum işte böyle, dedi ve sustu.

Beni bir telâştır aldı. Kadının çocukla ilgili gizliliğini söylemek istemediğini sezerek damarına basmak için hemen atıldım:

Hanımteyze bu çocuğun babası yok mu? diye sordum. Tahmin ettiğim gibi soru hedefine isabet etmiş ve kadın kalbinden vurulmuş gibi inlemişti. Yerinde şöyle bir gerindi ve bütün hıncını alacakmış gibi avurtlarını şişirerek sovanlara doğru bir tükürük savurdu. Sonra kalınlaşan bir sesle : Babası ha. Körolasıca herif hem de zengindir, soylu denen bir beydir, ama işte kahrını biz çekiyoruz. Zengin bey, boynu kopsun. Bari beş kuruşluk yardım etse ne gezer, kibirine yediremiyormuş. Fıkara kızı hiç soylu bir aileye girer miymiş?

Her şeyi inkâr etti, dedi ve sustu. Sonra bir tükürük dava savurarak devam etti : İnkâr eder ya, kabahat benim kızda. Orospunun nesine çanta, nesine kürklü manto ve nesine şık iskarpin ve ipekli çamaşır.

Komşumuz Ayşe bana, Sevim hanım kızına çok yüz veriyorsun, sonra elinden alırlar, derdi de ben kızımın güzelliğinden kıskanıyorlar zannediyordum.

Keşke alsalardı da bu başıma gelmeseydi. Şimdi ne o geberiyor ne de ben. Ah ne çileli başım varmış.

Kadın bir türlü esasa girmiyordu ve benim de iyice sabrım tükenmeye başlamıştı. Hanımteyze ne olur çok merak ettim şu kızınızın hikâyesini anlatın da beraber tükürelim o herifin suratına, dedim.

Kadın derin derin yüzüme baktı ve uzun bir ah çektikten sonra : Sen daha gençsin. Nene lâzım elin derdi. Ama madem ki merak ettin sana da hayatta bir ders olsun diye anlatayım. Senin de belki kız kardeşlerin vardır. Onlara göz kulak olur, başkalarının kızlarını da baştan çıkarıp ortada bırakmazsın. Bir sandalye alarak oturdu ve biraz daha sakinleşmiş bir sesle anlatmaya başladı :

Benim kızım Zişan, ilk okulu bitirince çabucak gelişmiş ve onaltıya bastığında çok güzel bir kız olmuştu. Mağazalarda usta başıları, eksperler kıza takılıyor, rahat vermiyorlardı. Bunlara işten kovarlar diye fazla bir şey söyleyemiyor ve kızı korumaya çalışıyordum. Bu arada bir gün mahallemiz komşularına gelip giden yirmibeş yaşlarında bir kız vardı. Bir gün bana Sevim teyze senin kızın tahsillidir, ne diye mağazalara taşıyorsun. Bir tüccarın yazıhanesinde sekreterlik yapsa, hem daha çok para kazanır ve hem de tertemiz gezer. Bak ben kaç senedir çalşıyorum dedi. Komşular da onu desteklediler ve bugün memleketimizde senin kızın kadar okumuş kaç kız vardır? İyi de para ile iş bulur diye de üstelediler. Beni razı ettiler. Aradan bir hafta geçmişti ki, kızıma bir tüccarın yazıhanesinde iş bulduğu müjdesi geldi. Kızım temiz giyinip sabah dokuzda yazıhaneye gidecek ve akşam erken eve döne-

cekti. Ve ayda da 60 lira para alacaktı. O zaman da altmış lira çok iyi bir para idi. Çok sevinmiştim. Kızım işe gidiyor ve akşam 6 da eve geliyordu.

Bütün gün tütün tozlarını ciğerlerine çeken tazecik kızların en iyi çalışanı dahi ayda 40 lirayı zor kazanırken benim kızım hem tertemiz gidip geliyor ve hem de onlardan fazla para alıyordu.

Birinci hafta onbeş lira alarak doğru bana getirip verdi. İkinci hafta yine öyle ve bir müddet bunlar devam etti. Artık rahatlamıştım. Kızım ustabaşılardan, eksperlerden kurtulmuş, muteber bir tüccarın sekreteri olmuştu.

Bir haftasında kızım 17,5 lira getirip vermişti. Kızım neden bu fazlalık diye sordum. Haftalığıma zam yapıldı dedi, inandım. Olur ya çalışmasını beğenmiş ve artırmıştır dedim.

Bir gün şık bir iskarpinle bir rob getirdi. Kız bu ne dedim ve çıkışmak istedim ama kızım bana: Anne unutma ki, ben bir tüccarın sekreteriyim. Şık giyinmem lâzımmış. Tüccar aldı ve parasını o verdi. Daha giyim eşyası da alacakmış. Büyük fabrikatör ve tüccar arkadaşları sık sık yazıhaneye geliyorlar. Onların karşısında bu kılıkta bulunmam tüccrın itibarını düşürürmüş.

İnandım, ses çıkarmadım, ancak kızım gittikçe şık elbiseler giyinmeye ve tavırları değişmeye başlayınca içimde bir şüphe başladı, ama yine de kızıma toz kondurmak istemiyordum. Belki doğrudur, iyi kalpli bir adamdır. Kızı kendi kızı gibi şık giydirmek, iyilik etmek istiyor diye kendimi teselli ettim.

Kızım bir akşam çok geç geldi. Oldukça da yorgundu ve sararmıştı. Kızım nerede kaldın, meraktan ölecektim, diye çıkıştım. Bugün tücarlarla anlaşmalar yapıldı, çok yazacak yazı vardı ancak bitirdim. Başım çatlıyor, yemek de yemeyeceğim, hemen yatacağım, dedi ve yattı.

Sabah öğleye kadar işe gitmeden yattı ve öğleden sonra gitti. Kızım şen şakrak bir kızdı. Oysa günden güne neşesi kayboluyor, hınçlı ve asabi bir insan oluyordu. Birgün iyice geç ve sararmış solmuş olarak geldi. Gözleri şiş ağzı içki kokuyordu. Yanına gittim, kolundan tuttum ve: Kızım nedir bu halin? diye sarsmaya kalmadan kızım boynuma atılarak ağlamaya başladı. Arada yıktı beni, bitirdi beni, diye de söyleniyordu. Kurtar beni anneciğim kurtar beni, diye de sarsıla sarsıla ağlıyordu. Ah oğul o hıçkırık sesi ne acı sesti. Hâlâ kulaklarımda duyar gibi oluyorum. Sustu biraz sağa sola bakındı sonra devam etti.

Kızı biraz teskin ettikten sonra anladım ki, meğer yazıhanesinde çalıştığı o vicdansız adam, kıza bir çok hediyeler alarak kandırmış. Öğ-

le yemekleri ısmarlayarak hazıhanede yemişler, bu yemekler arasında iyidir, modern kız birayı içmesini bilmeli diye evvela bira içirmişler ve ondan sonraki içirdikleryle sarhoş ederek kızımı berbat etmiş ve aylarca kullanmıştır. Nihayet kızım gebe kalınca da eline ikiyüz lira tutuşturarak, git çocuğu düşürt. Düşürtmezsen bir daha buraya gelme demiş ve sakın kimseye söyleme, iftira ediyor diye seni elaleme rezil ederim, diye de korkutmuştur.

Böyle işte oğul. Kızımın yerine ben dava ettim. Fakat düzen onun tarafındandır. Fıkarayı kim himaye eder. Avukat tutup kadın hakkı, çocuk hakkı, insanlık hakkı diye sözler döktüremedik. Karşımıza ise iki avukat çıktı. Tüccarın namusluluğundan söz ettiler. Parası için iftira ettiğimizden, iddiamızı ispatlayacak şahit ve delil bulunmadığından bol bol dil döktüler ve nerede ise bizim zavallılığımıza acımasalar iftiradan mahkûmiyetimizi dahi isteyebileceklerini hakime söylediler. Davamız delil yetersizliğinden aleyhimize sonuçlandı.

Bu gördüğüm güzel çocuk (piç) oldu. Kızım orospu ben de orospu anası oldum evlât, beğendin mi hikâyeyi?

Hakikaten bu feci neticeyi dinlerken heyecandan gözlerim yaşla dolmuştu, çocuğa bakarken nerde ise ağlayacaktım ki, sokak kapısından hızla bir kadın girdi. Anne yine mi? diye bağırarak yürüdü. Bunun çocuğun anesi olduğunu anlamıştım. Yerimden kalkarak ve kadından özür dileyerek dışarı çıkmak içinyürüdüm. Geçerken çocuğun annesinin yüzüne baktım. Henüz yirmi yaşını doldurmuş bu kadının yüzü boyalıydı. Güzel olması gereken bu yüz çektiği ıstıraplardan sert ve haşindi. Bir lokma ekmeği namusuyla kazanabilmek için hayata atılmış, sorumsuz düzenin, sorumsuz çalıştırmanın kurbanı olmuştu.

Yüzüne daha fazla bakamayarak koşarcasına kendimi sokağa attım. Günlerce kulaklarımda onların sesini duyuyor, gözlerimde çocuğun sarışın saçları ve çehresi canlanıyordu, Aradan yıllar geçtiği halde hâlâ aklıma geldikçe bir sızı duyuyorum içimde. Zavallı güzel piç. Bu süzlü lüks yazıhaneler, vitrinlerde ipekli kumaş ve iskarpinler. Maksiler, midiler, miniler moda iken ve vurguncu sürüsünün kızları, oğlanları sokaklarda öpüşüp, diskoteklerde sabahlarken, telefonlarla yazıhanelere kız satılırken ve basılan lüks randevu evlerine düşürülmüş kadına, orospu denip zamparasına ise birşey yapılmaz iken seni 1975 yılı kadın günü mü kurtaracaktır?

İKİNCİ MEŞRUTİYETTE FİKİR HAYATI :

Şehbenderzade'ye Göre Materyalizm, Kapitalizm ve Sosyalizm

Hayranlarının deyişine göre «son asır Osmanlı fikir adamlarının ileri gelenlerinden biri olan Şahbenderzade Filibeli Ahmet Hilmi Bey son yarım asır içinde milletimizin yetiştirdiği cidden büyük bir fikir adamıdır. Garp felsefesindeki kudreti görülmemiş bir derecede olan Filibeli, üniversitede felsefe profesörlüğü de yapmıştı. İslâmcılık akımına mensuptu püblisistti ve islâmiyetin dünya görüşü prensiplerine bağlıydı. İlim ve faziletiyle şöhret bulmuş, itikadı sağlam, mutasavvıf, dervişmeşrep bir mütefekkirdi.» (1)

Eklektizmi savunan bu anti materyalist, antikapitalist ve antisosyalist Müslüman Osmanlı düşünürü, bir broşüründe kapitalizm ve sosyalizm hakkındaki görüşünü bize çok veciz bir şekilde sunmaktadır.

Şehpenderzade, bu broşürde, vatan ve milleti yükseltmek için felsefe doktirinlerinden hangisini seçmenin uygun olacağını soran üniversiteli gençlere —İkinci Meşrutiyet yıllarında— bazı öğütler veriyordu.

İnanan ve inancından samimi olan Filibeli, kendi anlayışına göre, Doğunun yaygın hastalığına parmak basıyor. Derdin teşhisi şu: Metod ve idealden yoksunluk hastalığı.

Filibeli'ye göre METOD ve İDEAL ile beraber itimat, irade kudreti, içtimailik ve pratik fikir de gerekmektedir. Bunlar da elzemdir. Ne yazık ki, bunların hiçbirisi bizde yoktu. Bizde sağlam bir usul, bir metod yoktu. Sağlam bir metodun bulunmayışı idealden yoksun oluşu doğuruyordu. Ve felâket de buradan başlıyordu.

Filibeli, librpansörleri, sosyalistleri ve maddecileri safdillikle suçlandırıyor:

«Safdillik bizde en yaygın bir hâlettir —diyor— birkaç roman okuyarak, dinsiz, SOSYALİST, dekadan, realist olanlarımızın, taş ve toprakları görerek materyalizme girenlerimizin...»

Gençlerin hayat ve toplum hakkında görüşleri ve felsefeleri olmadığını söyleyen Filibeli, yarım yüzyılda Avrupaya yetişen Japonya'yı örnek gösteriyor:

«Lâkin Avrupa denilen...» (S. 18 - 19)

Avrupa sergisinden seçip alalım —diye düşünüyor— bu da ancak METOD ve İDEAL ile olur: «Biz Avrupa sergisinden... seçip alacak yerde taklitçiliğe saparsak ilerleyip gelişemeyiz. Ne yazık ki biz Avrupa sergisine taklit sermayesi ile gidiyoruz. Bizden uyanış ve mutluluk formülü bekleyen toplumumuza acı bir istihza gülüşü getiriyoruz. Avrupa maarif okyanusundan bir damla alabilenimiz Doğuyu ve doğuluları pek aşağı bir cılız görüyor. Ulusunu reddettiği için ulus da onu reddediyor. Batı taklitçisi yarı aydın, çevresinin yabancısı kalıyor.» (S. 20)

Filibeli, o devrin uyanış isteyen bütün islâm düşünürleri gibi, BATI KAPITALİZMİNİ AMANSIZCA ELEŞTİRMEKTE ve duygulu bir insanın gözlerini yaşartacak kadar acıklı tablolar çizmektedir :

«Bazılarımız Avrupayı...» (S. 20 - 21 - 22)

Biz uygarlık sergisinden yaldızlı zehirler alıyoruz:

«Zira medenniyet sergisinden...» (S. 22)

Batının karşısında yeniliyor ve diz çöküyorsak bunun sebebi taklitçiliktir :

«Bir Fransız gibi giyinen...» (S. 23)

Bize lâzım olan Batı kıyafetleri, Batı yaşayışı, Batı müziği değil; Batı tekniği, Batı ekonomisidir. Felsefe olarak da eklektizmi almalıyız. Zira, materyalizm, ilmi düşünüşe ve bilginin temellerine aykırıdır. Çünkü, hiçbir zaman ispat edilemiyen faraziyeler üzerine kuruludur ve dogmatiktir. Maddecilik ezeli ve ebedî MADDE ve KUVVETTEN başka birşey tanımaz; YARADANI inkâr eder. Tabiattın kendi kanunlariyle idare edildiğini, kendi yasalarıyle yürütüldüğünü ileri sürer. İnsanı tabii bir olay olarak alır ve tabiat kanunlarına bağlar.

Filibeli'ye göre, hiçbir felsefe doktrini hatadan sıyrılamamış yanlışlardan arınamamış ve bütün gerçekleri biraraya toplıyamamıştır. Seçilecek en sağlam yol her doktrinden birer parça alıp toplayan EKLEKTİZM DOKTRİNİ dir.

Filibelinin vardığı sonuç şu oluyor :

İslâm dini ilerlemenin ve gelişip serpilmenin en büyük faktörüdür. Şekilci bir fanatizm, biçimden ibaret bir taassup ve cehlin karanlıklarında yüzen sofuluk nasıl yıkıcı ise taklitçi ve çocukça bir dinsizlikte aynı surette harabedicidir.

Filibeli, en gür sesiyle haykırıyor :

Bizi ancak hak ve hakikat kurtaracaktır.

***

Antimateryalist ve antisosyalist Şehpenderzade'nin **Batıdan neler aldık ve alıyoruz?** sorusuna verdiği cevap nekadar eğlencelidir:

«Senbozilm, materyalizm, sosyalizm, dinsizlik —Libre— pense'e vesaireyi aldık.» (S. 24)

«Cenabıhakkı inkâr ettiği halde cin ve hayalet korkusundan bir odada yalnız yatamayan **materyalistlerimiz** de var! İyi tanıdıklarımdan ve hatta dinî hikmetten ziyade dinî surete meyyal bir zât, birgün yanımda sosyalizmi metediyor ve **Elhamdülillah ben de bu fikri kabul ettim**, diyordu. Sosyalizmin ne gibi âmiller ve fikrî tehavvüller neticesinde kabul edilebileceğini azçok bildiğim için dostumun hârika (!) derecesinde sürratli fikrî tekâmülüne şaşmış ve kendisinden biraz izahat istemiştim. **Sosyalistlik, herkeze iyilik etmek insanları kardeş tanımaktır**; dedi.

Bu tarifin mi, yoksa dostumun mu basitliğine hayran olacağımı tayin edemedim. Mamafih kendisine sosyalizmin ŞAHSSİYET, HÜKÜMET, İŞTİRAK, MESAÎ vesaire hakkındaki emel ve nazariyelerinden bir nebze bahsettim. Zavallının kopardığı **Estağfirullah!** lardan, **amanyâ Rabbî**'lerden odanın camları titriyordu.» (S. 26) (2)

---

(1) Bk. **Üniversiteli Gençlerle Bir Konuşma**, İstanbul 1960 (Bedir Yayınevi Neşriyatı: 8. Ecdadımızın Eserleri Külliyatı 8

(2) **Darülfünun Efendilerin Tahrirî Konferans** : Hangi Meslek i Felsefeyi Kabul Etmeliyiz? İstanbul 1329, (Hikmet Matbaa-i İslâmiyesi)

SOSYALİZM NEDİR?

B. NEBİL

Ünlü İngiliz sosyalisti, filozof Bertrand Russel, sosyalizmi şöyle tarif ediyor:

«Sosyalizm, bir demokratik hükümet şekli altında, toprağın ve kapitalin müşterek mülkiyeti demektir. Sosyalizm, üretimin kâr amacile değil de kullanma amacile güdülmesini ve ürünlerin, herkese eşit olarak değilse bile, hiç olmazsa amme menfaatinin meşru kıldığı eşitsizliklerle dağıtılmasını gerektirir.»

Aynı yazar, **Bolşevizmin Pratiği ve Teorisi** adlı etüdünde:

«Sosyalizm ilim değildir; —diyor— sosyalist kanı, tıpkı hıristiyan kanıda olduğu gibi, **raison raisomante**'den kök almaz. Sosyalist kanı bir nevi sosyal sezgiyi dile getirir; öyle bir sosyal sezgi ki, hıristiyanların imanında olduğu gibi, sırf mantıkî her usule ircaı kabil değildir.»

***

Doktrin tartışmalarında ve ilmî açıklamalarda olduğu gibi, bilirkişi raporlarında ve mahkeme zabıtlarında sık sık raslanan SOSYALİZM ve KOMÜNİZM tâbirlerinin açık ve duru olarak belirtilmesi; hangi sınıfa veya Partiye mensup kimselerin kaleminden hangi tarih aşamasında, hangi ülkede, kimler tarafından, neyi anlatmak amacile ileri sürüldüğünün gereği gibi tesbiti tefekkür anarşisini ve kavram kargaşalığını önlemeğe yardımcı olması bakımından çok önemlidir.

1935 te yayınlanan bir eseri, Claude Naville'in **Andre Gide et le Communisme**'ini alalım.

Yazara göre, **Komünizm**, o yıllarda, şu anlamlarda kullanılıyordu:

1) Gelecek toplum;

2) Marksist doktrin;

3) U.R.S.S. deki komünist hareket;

4) III. Enternasyonal.

Bunlar birbirlerinden çok faklı şeylerdir.

Yazara göre:

Sosyalizm ve **Komünizm**'in sinonim olduğu yerler, müradif olarak kullanıldığı, aynı anlamı taşıdığı ibareler bulunduğu gibi, ayrı ayrı anlamlar taşıdığı yerler ve ibareler de vardır.

Ne zaman **Komünizm** veya **Sosyalizm** diyeceğiz? Bu iki terimi yan yana ve ayni anlamda kullanabileceğiz?

Sosyalist ve Komünist Partilerden ve hareketlerden bahs edildiği zaman, bu iki terim muhtelif anlamlar taşıyacak; bir **sosyalist partisi** için, **komünist partisi** diyemiyeceğiz; bir **sosyalist harekete, komünist hareket** etiketini yapıştıramıyacağız. Fakat, müstakbel sosyete, gelecek toplum bahis konusu ise ayni anlama gelecektir.

Gelecek sosyete söz konusu edildiği zaman, ister sosyalizm, ister komünizm deyimlerini kullanmak doğru olacaktır.

Eserinde, Eflâtun Komünizmi, Hıristiyan Komünizmi, Manastır Komünizmi ve Ütopik komünizm tabirlerini kullanan yazar, bunlara bir de, yenilik olarak, Gide Komünizmi deyimini ekleyivermiş.

***

L. Fischer, **Sovyet Devrimi bitmiş değildir** başlıklı yazısında (Ekim 1933) :

«Bu şartlar içinde —diyor— Bolşevik Devriminin bugünkü durumu nasıl karakterize edilebilir? SOSYALİZM mi? DEVLET SOSYALİZMİ mi? Bir SOSYALİST KOMÜNİZM mi? Bir DEVLET KAPİTALİZMi mi? Bir KAPİTALİST SOSYALİZM mi? Yahut ta ne?» Ve, Sovyetlerin ekonomik sistemini DEVLET SOSYALİZMİ olarak vasıflandırıyor. Bu DEVLET SOSYALİZMİ —Fischer'e göre— belirsiz, hafif fakat önemli bir KOMÜNİZM izini taşımaktadır.

Yazarı : Claude Tillier, ilkokul öğretmeni
Taşlamalar, dördüncü mektup
Çeviren : Dr. Fahrettin Yakal

Dağ faremiz ayağından yaralı,
Bir yakı yapıştırmak zorunlu,
Nasıl bir yakı koyalım ona?

Sistem, bu eski halk türküsünü bilirsiniz, izin veriniz bana rica ederim, dağ faremiz bir an için kendini göstersin. Aksine savunmakla görevli kimi iyimser kişiler dışında, dağfaremizin hastalığını herkes söylüyor, lâkin ona nasıl bir yakı koymalı, güçlük burada, belli başlı basın örgütlerine bir göz atınız. Burjuva saflarına katılmış (le Courrier) dağ faremiz için mektup yapıştırıcısı büyüklüğünde, pek küçük bir yakıya râzi, üstelik bu yakının ipekten yapılmış olmasını da gerekli buluyor. (Journal du peuple, l'intelligence, National, Charivari) dostlarımıza gelince onlar konulacak yakının bir gecelik entarisi gibi geniş olmasını arzulamaktadırlar. (Le constitutioneli)'e gelince temmuz devriminin bu eskimiş, delik, deşik olmuş trampetesi, diğerleri gibi dağ faremizin hasta olduğunu kabul ediyor, lâkin yüreği tertemiz! olduğu için yakının konulmasının onun ölümüne bağlı tutulmasını öneriyor. (Des Debats) beylerine gelince bunlar dağ faremizin doktorları arasındaki düşünce ayrılıklarından esinlenerek ve de ilerleme yönünde ağır aksak davranan, iyinin iyisi iştahlı şöhretlilerin güvencesi içinde şimdi ve gelecekte yapıştırılacak tüm yakılara karşı çıkmaktadır. Oysa dağ faremiz hastadır, ona yakı vurmak gerektir.

Kendilerini yeteneklililerine varlık verecek değerde olduklarını sananlar bu yeteneklilerinin uygulanmasını öneriyorlar, ama ne gibi yeteneklilikler kullanılmalı? Fransa'da o kez çok yetenekli var ki bu yönde bir yeğleme sıkıntısı şöyle böyle küçük bir sıkıntı değildir.

(Devamı gelecek sayıda)

«TÜRKİYE'DE SOSYALİZM»İN TARİHİ HAKKINDA ÇIKAN KİTAPLAR

İçinde bulunduğumuz 1975 yılının ilk altı ayı içinde «Türkiye'de Sosyalizm»in tarihi hakkında dört büyük kitap çıktı.

«Türkiye'de Sosyalizm», pratik ve güncel sorunlarda bocalarken, bu bocalamanın baş nedenlerinden olan «tarih» konusuna ağırlık verildi.

Bu yoğun tarih neşriyatının karakteristiği şöyle:

Sunuş şekilleri değişik olmakla beraber, kitapların hepsi de prensip olarak, «Türkiye'de Sosyalizm»in tarihine, belgelerle, yorumsuz olarak katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Ayrıca, verilen belgelerin büyük bir kısmı, Devlet arşivlerinde bulunmayan belgelerdir.

«Türkiye'de Sosyalizm» tarihi üzerine ilk defa bu yoğunlukta ve bu kalitede bir neşriyat yapılmaktadır. Dolayısiyle, diyebiliriz ki, Türkiye'de ilk defa işçi sınıfının, —ve ancak— tarihi, legaliteye kabul ettirilebilmekte, ve Devlet teminatına —kanun himayesine— kavuşabilmektedir.

***

Ocak ayında çıkan ilk kitap, **Aydınlık «Fevkalâde Amele Nüshaları»** (Katkı Yayınları) :

1924 - 25 yıllarında, işçiler için çıkmış altı derginin, sayfa sayfa tam boy fotokopileri ile her sayfanın aynen yapılmış transkripsiyonları verilmiş.

Önsözde şu satırlar okunuyor: «Bu belgeleri, yığınların bağrından, yani esas sahibinden bulup —emaneten— aldığımız için, hiçbir şekilde bir spekülâsyon taahhüdüne mecbur olmadık; yani bunları, sekterce yorumlar için malzeme olarak kullanmak zorunda kalmadık.»

«Gelişmiş ülkelerde yapılmakta olan bu tür belgesel neşriyat, bilim ahlâkı ve dürüstlüğünün en genel ölçüsüdür.»

***

Nisan ayında çıkan ikinci kitap, **Türkiye Halk İştirakiyyun Fırkası «Yayın Organları I»** (Katkı Yayınları) :

Kitapta, **Emek** gazetesinin birinci sayısı ile **Yeni Hayat** dergisinin 1., 2. ve 3. sayılarının fotokopileri ile aynen yapılmış transkripsiyonları

verilmiş. Ancak **Yeni Hayat**'ların tam boy fotokopileri verildiği halde **Emek** gazetesinin fotokopisi, teknik imkânsızlıklar dolayısiyle küçültülerek verilmiş. Bunun için önsözde editörün bir açıklaması yeralmakta...

***

Mayıs ayında çıkan üçüncü kitap, **Kurtuluş** (Anadolu Yayınları): 1919'larda biri Berlin'de, beş tanesi de İstanbul'da çıkmış olan «Kurtuluş» dergilerinin transkripsiyonları veriliyor.

Editör sunuş şekli olarak, yalnız bazı kapak fotokopilerini vermekle yetinmiş ve dil sâdeleştirmesi yapmış... Bu tür sunuş, tabii editörün kendi bileceği bir iş... Ama kitaba konmuş olan «önsöz», pek çok eleştiriye hedef olabilecek bir içerik taşıyor:

Editör Rasih Nuri İleri, «Türk Solu», «Türkiye Solu» gibi bazı grup yayınlarından geldiği ve sekter yayınlara alışık olduğu için, böyle ciddi bir yayına uygun düşmeyecek atraksiyonlar yapmış önsözde...

Bir defa bu kitapta verilenler, «Türkiye Sosyalizmi'nin temel belgeleri» (s. 7) değil, «Türkiye'de Sosyalizm»in temel belgeleridir.

Sonra, böyle bir neşriyatın, «bir Devlet enstitüsü tarafından yapılması»nı beklemek, «memleketimizde Milli Demokratik Devrim'in başarıya ulaşmasını beklemek demek» (s. 15) değildir. Bu imkân ancak, «Türkiye'de Sosyalizm»in, Devlet teminatına kavuşmasiyle varılacak, İleri Demokratik Aşama'da gerçekleşebilecektir.

Editör R. N. İleri, şayet halâ «Türkiye'de Sosyalizm»in farkını kavrayamazsa, bu yeni, «Türkiye Sosyalizmi» üzerine olan neşriyatı da, «Türk Solu» ve «Türkiye Solu» neşriyatları gibi faaliyetini durdurup, «MDD'nin başarıya ulaşmasını beklemek» zorunda kalacaktır.

Ayrıca editör, (s. 17)'de «...bu eserler... yetkili, ilgili kişilerde bulunamazdı...» diyor. Ve bundan sonra da, babasının —yetkili bir kişi(!) olduğu için— en ufak bir kitapçığı bile ne zorluklarla muhafaza edebildiğini, fakat bununla beraber pek çok belgenin de kaybolduğunu hikâye ederek —böyle belgelerin hiçbir yetkili (devrimci) şahısta bulunamayacağı— iddiasına «ispat(!)» ağırlığı vermeye çalışıyor. Ama editörün (s. 23)'de yaptığı açıklama, bu «ispat(!)» ile taban tabana çelişki halinde...

Sonuç olarak diyebiliriz ki; Gereğinden çok uzun tutulmuş olan bu önsözde, polemik ve aile sohbeti yapılmış, bazı sekter görüşler öne sürülmüş, velhâsıl, çok kompleks bir ruh halinin tezahürleri kaleme alınmış.

***

Haziran ayında çıkan dördüncü kitap, **Türkiye'de Sosyalizmin Tarihine Katkı** (May Yayınları):

Yazarı A. Cerrahoğlu, muhakkak ki «Türkiye'de Sosyalizm»in tarihi konusunda en yetkili kişi... Buna rağmen Cerrahoğlu, şimdiye kadar yaptığı —oldukça kabarık— yayın serisinde, «Türkiye'de Sosyalizm»in tarihi hakkında bir sentez oluşturma —düzenleme— eğilimi göstermediği gibi, belgelerle ortaya koyduğu, en dar konularda bile, acele bir hükme varmaktan titizlikle kaçınmıştır.

Çünkü, Cerrahoğlu'nun deyişiyle, «Türkiye'de Sosyalizm, hafızasını kaybetmiş bir adama benzer»; onu, geçmişini berrak olarak hatırlayabilecek bir duruma getirmeden (tedavi etmeden), kimliği hakkında soracağımız sorulara sıhhatli —doğru— cevaplar vermesini beklemek saçma olur.

Bilindiği gibi yazar, aynı zamanda «Türkiye'de Sosyalizm»in tarihî kökeninin 19. yüzyılın ilk yarılarına kadar uzandığını keşfeden değerli bir araştırmacıdır.

İnanıyoruz ki, A. Cerrahoğlu'nun uzun yıllardan beri —en güç şartlarda— başlatıp, sürdürdüğü yorucu çabaları, yeni katkılarla semeresini verecek ve «hafızasını kaybetmiş adam» hafızasına kavuşacaktır.

Cerrahoğlu'nun bu son çıkan —büyük cilt— eseri, daha önceleri (1965'den itibaren), «Türkiye'de Sosyalizm» adı ile seri olarak çıkmış dört kitaba, bir de beşincinin eklenmesiyle meydana getirilmiştir.

«Türkiye'de Sosyalizm Tarihine Katkı», şüphesiz «Türkiye'de Sosyalizm» konusunda, vazgeçilmez ana kaynak olacaktır.

Kitabın önsözünde, yazarın şu kısa ve öz açıklamasını okuyoruz:

«Dikkat edilirse görülür ki Türkiye'de XIX. yüzyılın ortalarından beri, Batıdaki Sosyalizmin muhtelif serpintilerine ve çeşitli yankılarına rastlanmaktadır. **Türkiye'de Sosyalizm Tarihine Katkı**'da sosyalizmi en geniş anlamında —bütün veçheleri ve tüm kategorilerile— inceleme konusu olarak ele aldık. Nazariye, doktrin, tandans, ideal, akım, hareket, örgüt, parti ve biyobibliyografik alanlarda önemli noktaları ihmal etmemeğe, ve tarihî belgelere dayanacak objektif ve ilmî metoddan ayrılmamaya çalıştık.»

SOSYALİST YAYINLARA BAKIŞ

Dergimizin Mart - 1975 tarihli 12. sayısı İstanbul 7. Sulh Ceza Mahkemesinin 17.7.1975 tarihli kararıyla toplattırılmıştır.

Toplatma nedeni: Birinci sayfada yayınlanmış olan «Türkiyede Sosyalizm Artık Bir Kadro Hareketi Olmaktan Kurtulmalıdır» başlıklı ve Ali Ergin Güran imzalı yazının, T.C.K.nın 142/1 ve 312. maddelerini ihlal eder mahiyette görülmesidir.

Bilindiği gibi T.C.K. nun 142/1 madesi: **«Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak... müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlarından... birini devirmek... için... propaganda...»** yapanların Beş ilâ Onbeş yıl arasında cezalandırılmasını öngörür. Yayın yoluyla suçun işlenmesi halinde ceza yarısı kadar arttırılır. T.C.K.nın 312. maddesi ise: **«Kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça öven... veyahut cemiyetin muhtelif sınıflarını umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik eyliyen... üç aydan bir seneye kadar hapis...»**le cezalandırılır. Neşir yoluyla işlenmesi halinde bir misli arttırılır.

SOSYALİST YOL — Sayı: 1 - Temmuz 1975 - «Siyasi mevta» Mehmet Ali Aybar'ın kurduğu «Sosyalist Parti'nin yayın organı. Dergide «Lord Aybar»ın milyonluk varlığına «özgü ve bağımsız» sosyalizm görüşü işlenmektedir. Aynı zamanda kızının meşhur bir şarkıcıyla olan flört'ü dolayısiyle M. Ali Aybar ismi, Saklambaç adlı büyük tirajlı bir fotoroman gazetesi vasıtasıyla da yığınlara(!) duyurulmaktadır.

ÖZGÜRLÜK YOLU — Sayı: 1 Haziran 1975 - 81. sayfada TİP'in kuruluşunu geniş bir şekilde veriyor. Ayrıca bu haberin başında TİP'in kurucularının toplu bir resmi yer almakta.

2. sayıda Kemal Burkay imzalı yazıda şu görüşlere yer veriliyor: «Yeni TİP'in kuruluşunda DİSK'i kuranların herhangi bir etkisi veya desteği söz konusu olmadığı gibi yakından veya uzaktan bir ilişkisi de yoktur.» (s. 3) «CHP'nin ötesinde sosyalist örgütün gereği düşüncesi kitlelerde daima canlı tutulmalı; sosyalist örgütlenme için aktif çaba

gösterilmelidir. Yoksa emekçi kitlelerin düş kırıklıkları büyük olacaktır.»

BİRİKİM — Sayı: 4 - Murat Belge'nin «Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın Tarih Tezi Üzerine» eleştirisi yer almakta. Kikmet Kıvılcımlı'nın eserlerini (!) okumak sabrını gösterebilmiş olduğu anlaşılan eleştirmen, eleştirisinin sonunda «Hikmet Kıvılcımlının bundan sonraki sosyalist harekette yararlı olacak bir şeyi kalmamıştır. Tarih tezi ancak yanlış bilinçlenmelere sebep olabilir.» (s. 59) yargısına varıyor.

«Kıvılcımlı Doktrini»nin pratikte yıkılmasından sonra öne sürülen böyle bir eleştirisinin iç mantığı ne kadar tutarlı olursa olsun bilimsel ve tarihî bir değeri olamaz. Ama bizim açımızdan, geçte olsa Murat Belge, Kıvılcımlı'ya karşı açıkça tavrını alarak, siyasi karakterini korumuştur. Tabiî ki tanıdığımız Murat Belge, «12 Mart»tan önce «kaliteli-Kıvılcımlıcılık» satmak için tezgâhlanan «Parti» dergisinde beraber çalıştığı arkadaşları Oya Baydar'lar, Yalçın Yusufoğlu'ları kadar azılı kariyerist ve karaktersiz olamazdı. Entellektüel seviyesinin, ötekilerle karşılaştırılması mümkün olmayan Belge, eleştirisinin sonunda, Bâtinî bir şekilde Kıvılcımlıcılığı hâlâ devam ettirmek istiyenlere şu uyarıda bulunuyor: «Kıvılcımlıya bazı yanlarıyla sahip çıkmak istiyenler ise, o yanların çok daha gelişkin olanlarını başka yerde bulurlar, örneğin Marx'ta Lenin'de.» (s. 59)

KATKI'nın Temennisi: İnşallah(!) şimdi TSİP Partisinin yönetim mevkilerinde(!) bulunan Murat Belge'nin eski arkadaşları, bu uyarıdan sonra kendilerine gelirler de Parti Tüzük - Programı'nda Kıvılcımlının yâveleri olduğu gibi dururken, yayın organlarında «biz sekter değiliz, gerçek parti olmak istiyoruz, bize geliniz!» şeklindeki yırtınmalarının ne anlama geldiğini farkederler.

AŞAMA — Sayı: 6 - Haziran 1975. Sayfa: 60 ta «Devrimci Örgütün Kuruluş Biçimi Üzerine İki Ayrı Görüş» başlıklı yazıda Giovanni Mottura imzalı bir çeviri yer almakta. Anladığımız kadarıyla çeviri iyi yapılmamış. Buna rağmen yazının ilginç yerleri çok:

«Gelecek senelerde İtalya'da çözümlenmesi gerekli olan sorunun devrimci örgütün kuruluş sorunu olduğu açıktır. Dürüst devrimcilerin sadece teorik alanda değil, pratik alanda da tercihlerini ve görüşlerini artık formüle etmeleri zamanı gelmiştir.»

«Sınıf gerçeği, tıpkı toplum gerçeği gibi, statik değil, dinamiktir. Demek ki kitleler arasında derin bir şekilde kök salmak fikri «pedagojik» bir işlem olarak yorumlanmamalı.»

Dikkatle okunması gereken yazı şu önerilerle son buluyor: «Düşman kapitalizmdir. Onun somut ve gerçek ilişkilerini tanımadan, politik çalışmayı sınıflar düzeyine indirmeden, onunla, sadece nefret ettiğimizi haykırmakla savaşamayız.» «...asla fazla kahraman ve erken zaferci tavırlar alınmamalıdır.»

EMEKÇİ — Sayı: 8 - 9 «Bağımsızlık Savaşları Emperyalizme Karşı Verilir» başlıklı yazıda Mihri Belli, «Ürün Dergisi»nin «dahiyâne keşfi(!)»ne karşı eleştiri getirmekte... Yazıda Ürüncülerin, Kurtuluş Savaşımızın «anti - anti - emperyalist» olduğu —eksantrik— iddiasına karşılık, anti - emperyalist olduğu gerçeği savunulmaktadır. Yazının sonunda Mihri Belli önümüzdeki dönem hakkında şu yargıya varmış : «...Ulusal Demokratik Devrimimiz güçlü işçi sınıfımızın önderliğinde gerçekleşecek...» Yani Mihri Belli ve şürekâsı artık MDD'ci değil UDD'ci olmuşlar...

KATKI'nın Notu: Şimdiye kadar anladığımıza göre Mihri Belli doktrini(!), Lenin pratiğindeki «Burjuva Demokratik Devrim» ile G. Dimitrof ve Doğu Avrupa Ülkelerinin pratiğinde «Demokratik Halk Cephesi Harekâtı» ve «Demokratik Halk İktidarı» kavramları arasında salınım yapmaktadır.

Çarlık Rusyasındaki «Burjuva Demokratik Devrim»de burjuvazi, sosyalist devrime kadar mevcut olmuş ve bir süre merkezî iktidarda —azalan bir şekilde de olsa— egemenliğini sürdürmüştür. Halbuki Dimitrof pratiğindeki «Halk Demokrasileri» açıkça faşist işbirlikçi burjuva tabakaların likide edilmesinden sonra kurulmuştur. Sovyet Devrimlerinde, 1905 ve 1917 Mart sıralarında «Burjuva Demokratik Aşama», sosyalist devrim öncesi ayrı bir süreç olarak da gözlenebilmiştir. «Demokratik Halk İktidarı» ise, monarklarla beraber işbirlikçi burjuvaları da likide ettiğ için, burjuva demokratik aşama ile sosyalist aşamayı bir arada başlatmıştır.

Kanımızca MDD - UDD şekillerinde öne sürülen tezler daha çok G. Dimitrof tipi devrimlere yaklaşmaktadır. Buna göre Behice Boran ve TİP'lilerin «hemen Sosyalist Devrime başlanacak» görüşü bu tezlerle çelişmez. Ancak safça bir açıksözlülük olabilir.

Çünkü «hin oğlu hin» MDD'ciler istedikleri kadar Lenin'den bölük pörçük deliller öne sürsünler, Lenin'in «Burjuva Demokratik Devrim»in ana karakteristiği olarak gösterdiği «mahalli (yersel) yığın müesseseleri» gereğini anlamadan ve savunmadan, Behice Boran'ın tezinden pek farklı bir sonuca varamazlar.

ÜRÜN — Sosyalist Dergi - Sayı: 13 - «Demokratik Devrim ve Türkiye Sosyalist Hareketinde İki Sapma» başlıklı ve Ali Sağlam imzalı yazı ile, en son ve en sağlam(!) UDD'ciler, miadını doldurmuş olarak gördükleri eski MDD'cileri eleştirmektedirler.

Yirmiüç sayfalık eleştiri tam bir «çorba» görüntüsü vermektedir. Keskin UDD'ci Ürüncüler, sağ - sapma olarak niteledikleri Behice Boran MDD'sini Lenin'den birkaç alıntıyla yere serdikten sonra, sol - sapma diye niteledikleri Mihri Belli MDD'si ile boğuşmakta ve sonuç olarak şu yargıya varmaktadırlar: «Türkiye Toplumu önündeki aşama... Ulusal Demokratik Devrimdir.»

«Ulusal Demokratik Devrimi, kayıtsız şartsız öncüsü olacak işçi sınıfı ve Parti'si ...yürütecektir.»

KATKI'nın Notu: Okuyucunun gözleri önüne serdiğimiz bu traji - komik polemik örneği dünyada görülmüş garabetlerden değildir. Emekçi Dergisi ile Ürün Dergisi aynı ay içinde çıkan sayılarında birbirlerine karşı. uzun teorik(!) eleştirilere girişmekte ve fakat aynı tezle birbirlerini çürütmeye çalışmaktadırlar. Bu iki derginin de Milli Kurtuluş Mücadelemizi, «zuhûrat» olarak yorumladığı bilinmektedir... Ayrıca ikisinin de sahip çıktığı görüş, Türkiye Toplumunun önündeki aşamanın Ulusal Demokratik Devrim olduğu ve bu devrimin işçi sınıfı ve onun Partisi'nin öncülüğünde gerçekleşeceği görüşüdür. Bu kadar develope edilmiş (geliştirilmiş - somutlaştırılmış) ve .formülleştirilmiş iki fikir, tek bir klişe halinde benzeşme gösteriyorsa muhtevaları da birbirinden pek farklı olamaz. O halde bu iki Derginin polemikleri bir «kayıkçı döğüşü»nden öte anlam taşıyamaz.

Ürünün 11. sayısında yayınlanan «Kemalizm» hakkındaki yazı üzerine bir Ürün okuyucusu Ürün'cülere bir mektup yazmış(!)

Ürüncülerin çok beğendikleri bu mektupta, Ürün okuyucusu Arif Okuyan diyor ki: «...ilmî doğruları tespit etmek için yapılan tenkitlere, küçük burjuva - yarı aydın tatmin yollarından olan polemik havası verilmemelidir.»

Bu Ürün okuyucusu Arif Okuyan eğer gerçekten okusaydı veya okuduğunu anlayabilseydi, sosyalist, hele Marxist - Leninist literatürün büyük bir kısmının polemik şeklinde kaleme alınmış olduğunu görecekti.

Ürüncüler, devrimci olmadıklarından, imkânları gayet kıt olan devrimciler için, «çok aptalca veya haince yapılan yanlışları, gayet kısa ve keskin ifadelerle, açıkça yığınların gözleri önüne sererek yıkmak» demek olan polemik tarzının gereğini anlayamazlar... Ve hatta yığınlar, böyle bir kalpazanlığın, anlayabildikleri dil ile ortaya çıkarılmasında,

göğüslerinde sıkışıp kalmış «kin»den —küçük burjuva entelektüellerin «küfür» dedikleri deyimlerle— bir solukluk deşarj sağlanmasını da isterler.

Ürün Dergisinin haddinden fazla ağırbaşlı(!) olan yazış tarzı şayet muhtevada bir fikrî ağırlık bulunsaydı, bir enstitü veya bir parti organı yayınından ayırdedilemezdi. Sol yayınlarda bu ağır başlı uslûba ancak devletlere dayanan enstitü yayınlarında veya iyi organize olmuş büyük bir partinin teorik neşriyatında raslanabilir. Aksi halde bu «ağır başlılık» imkânlarını, ufak bir dergi kadrosuna kimin bahşedeceği, herkesin malûmudur.

KİTLE — Sayı: 62, 63, 64, 65, 66 da ezcümle: Kuruluşlarının birinci yılını kendi kendilerine kutlamakta, «GERÇEK» diye onbeş günlük bir gazete daha çıkardıklarını müjdelemektedirler. DİSK'in, CHP'yi destekleme kararını bir türlü hazmedemiyen TSİP'liler bir DİSK'e bir CHP'ye saldırmakta, demokrasi ve Dimitrof çeşitlemeleri ile sayfalarını süslemektedirler.

YÜRÜYÜŞ — Sayı: 8 ilâ 15 arasında her hafta 16 sayfa çıkıyor.

Yazılarda sık sık şu kelimelere raslanıyor: Somut, örgütlenme, mücadele...

Yayından çok örgütlenmeye yöneldiklerini iddia eden TİP'lilerin bu iddialarını kanıtlayacak haberlere «Yürüyüş»te raslanmamaktadır.

Sayı: 15 te Behice Boran ikinci defa olarak meçhûl bir şahsın sorularını cevaplıyor. Bu röportajda, çoğu burjuva politikacılarının bile gıpta edeceği «çok konuşup ta hiç bir şey söylememe» sanatının gelişmiş örneğine raslıyoruz.

8.7.1975 — Maden İşçi Sendikaları Konfederasyonu Hükümeti eleştirdi ve «madenlerin devletleştirilmesi»ni istedi. Kapı - Genel - İş Sendikasına bağlı bazı kapıcılar, işverenler tarafından sosyal haklarının verilmediği gerekçesi ile ölüm orucuna başladılar. — 41 iş kolunda çalışan işçiler arasında en yüksek ücreti petrol işçileri alıyor. — Petro - Kimya İş ile Kimya - İş Sendikaları birleşti.

9.7.1975 — «Yatırım güveni kayboldu» gerekçesiyle Ege Bölgesi sanayicileri yatırımlarını durdurdular. — Cephe Hükümeti halka ucuz gıda maddeleri satan mağazaları kapatıyor. — Grevdeki üç bin tarım işçisi için Toprak - İş yardım kampanyası açtı. — Atom - İş, DİSK'e katıldı.

10.7.1075 — Topkar: «Petrol - İş, Türk - İş'e bağlı kalacak.» — Türkiye Ekmek - İş Sendikası Belediye Seçimlerinin olduğu Adapazarında, 38 fırında grev kararı aldı. — Tekstil Sendikası: İşverenler, sendika üyesi işçilere ve sendika yöneticilerine göz dağı vererek sarı sendikacılığı teşvik ediyor.»

11.7.1975 — Türkler: «Faşizmin yıkılması mücadelesi veriliyor.» — Sosyal İş Başkanı Kesgeç, greve karşı lokavt ilân eden Radar Reklâm işverenini protesto etti. — Sosyalist Parti, sol partileri işbirliğine davet etti: «Türkiye bu genel bunalımdan ancak emekçilerin sosyalist iktidarı ile kurtulur... solla işbirliği yapmama konusundaki tutumunu değiştirdiği taktirde bu işbirliğine CHP'de alınabilir.» — Petrol İş, Shell'de grev kararı aldı. — İtalya'da üç milyon tarım işçisi 24 saatlik genel greve gitti. — 25 milyon yabancı sermaye payı olan iki banka 125 milyon kâr etti.

12.7.1975 — Sanayi Odaları «Ödemeler dengesi açığı çok tehlikeli boyutlara ulaştı.» — Tüm işçilerin sendikalara üye olmalarını öngören bir yasa değişikliği önerildi. — Hilton işçileri, Oleyis'ten ayrılıp DİSK'e bağlı sendikalara üye oluyor. — Portekizde Sosyalist Parti, koalisyondan çekildi. Devrim Konseyi, Halk Komiteleri kurma kararı aldı. Sosyalistler, Hükümet aleyhtarı gösteri yaptı. — Afrika Sosyalist Partileri ülkelerinin sorunlarını tartıştılar. — SPD (Alman) ile Gençlik Örgütü JUSOS arasında anlaşmazlık çıktı: JUSOS, yeni ekonomik kararları fazla özel sektörcü buluyor. — DİSK, ikili anlaşmalar feshedilsin.»

13.7.1975 — Seydişehirde DİSK'e katılmak istiyen işçilere komandolar saldırdı. — Köy YSE. İş sendikası kongresi, taş sopa ve silâhlarla dağıtıldı. — Arjantin'de sendikaların baskısıyla yeni bir kabine kurdu.

14.7.1975 — Çok uluslu Exxon petrol şirketinin, İtalya'da partilere 50 milyon dolar yardım yaptığı açıklandı. — Portekiz'in Afrika'daki iki sömürgesi Sao Tome ve Principe adaları bağımsızlığına kavuştu.

15.7.1975 — İzmir Genel Direniş Davasında 150 sendikacı mahkemeye çıkarılıyor.

17.7.1975 — Behice Boran: «İşçi sınıfının hesabı görülmek isteniyor.» — CHP milletvekili H. B. Akgiray, : «MSP'nin yasa dışı faaliyetleri dolayısıyla kapatılması için savcılığı göreve çağırdı» — Türkiye, İsrail'in BM'den ihracını istiyen İslâm Konferansına katıldı.

18.7.1975 — Ford, Türkiye, Amerika ile Rusya arasında bir tampon bölgedir. — Yumuşama politikasının devamı olarak, Amerikan Apollo ile Sovyetler Soyuz araçları arasında uzayda kenetlenme gerçekleşti. — Portekiz'de Halkçı Demokrat Parti'de koalisyondan çekildi. — Aybar: «Cepheciler üsler konusunda ulusla alay ediyor.» — Demirel'in demecini Paris Match 1 milyon liraya bastığı iddia edildi. — Polis birbuçuk saat süreyle Mimarlar Odasını aradı.

19.7.1975 — Birlik Partisi, CHP ile işbirliği yapacak. — Haber İş Sendikası TRT'de greve gideceğini açıkladı. — TEP Başkanı Belli: «Halk, açık diplomasi istiyor!»

21.7.1975 — Demirel, Edirne'de Jivkov'la buluştu. Jivkov: «Türkiye ile Yunanistan aralarındaki güçlükleri gidermeli.» Demirel: «Bulgaristan'la iyi komşuluk münasebetlerini geliştirmek yolunda başarılıyız.» — TEP kurucu üyelerinden 7 si «Mihri Belli ve çevresindekiler işçi sınıfı hareketi ve ideolojisine ters tutum içerisinde olduğu için» partilerinden istifa ettiler.

22.7.1975 — Bayar - Demirel yakınlaşması, sağ partileri birleştirme çabası sürüyor. — Yahya Demirel'in «Hayali ihracat yolsuzluğu» olayını ortaya çıkaran Durugönül'ün evi dinamitlendi. — Moskova, Portekiz olayları ile ilgili olarak P. Sosyalist Partisini suçluyor.

23.7.1975 — Arjantin'de, solcu peronistler Peronu istifaya çağırdı. — Gandi Hükümeti yabancı gazetecilere sansür genelgesi dağıttı.

24.7.1975 — Tarihli CUMHURİYET Gazetesinde son sayfada yer alan bir haber: «İŞÇİLERİN YÖNETİME KATILMA EĞİLİMİ BATI AVRUPA'DA GİTTİKÇE GÜÇLENİYOR.»
«ULUSLARARASI CALIŞMA ÖRGÜTÜNÜN CENEVREDEKİ YILLIK KONGRESİNDE CEZAYİR, KANADA, MEKSİKA, HİNDİSTAN TEMSİLCİLERİ, DÜNYANIN HER YERİNDE İŞCİLERİN YÖNETİME KATILMALARININ SAĞLANMASINI İSTEDİLER.»
«A.B.D. DE SİRKET VE SENDİKALAR YÖNETİME KATILMAYA KARŞI ÇIKIYORLAR.»
KATKI'nin NOTU: TÜRKİYE'DEKİ ŞİRKET VE SENDİKALAR DA BU TEZE KARŞI.

25.7.1975 — ABD, silâh ambargosunun kaldırılmasını reddetti. Temsilciler Meclisinin kararına göre: Türkiye, parası ödenmiş silâh ve yedek parça dahi alamıyacak. — Ecevit, Romanya'da Causescu ile görüşüyor. Ecevit'e Başbakan muamelesi yapıldı. — Yunan cuntası üyeleri yargılanıyor. — CIA Başkan yardımcısı: «Detent'e rağmen Amerika güç durumda.»

26.7.1975 — ABD'nin silâh ambargosunu kaldırmaması dolayısıyla Bakanlar Kurulunun «Türkiye'deki Amerikan Üslerinin faaliyetlerini durdurma» konusunda aldığı üç maddelik karar metni: «1 — Türkiye ile ABD arasındaki ortak savuma işbirliğini düzenleyen 3 Temmuz 1969 tarihli savunma işbirliğ anlaşması ile bununla ilgili diğer anlaşmalar hukukî geçerliklerini kaybetmişlerdir. 2 — Bu durum muvacehesinde Türkiye'deki bütün ortak savunma faaliyeti, İncirlik ortak savunma tesisinin münhasıran NATO görevi mahfuz kalmak kaydıyla yarından yani 26 Temmuz 1975 tarihinden itibaren durdurulmuştur. 3 — Faaliyeti durdurulan bütün tesisler Türk Silâhlı Kuvvetlerinin tam kontrol ve gözetimine devredilecektir.»

27.7.1975 — İçişleri Bakanı Asiltürk: «Üsler ve Amerikalı personel ihtiyaç halinde kullanılacak.» — Ecevit: «Ulusal Güvenlik politikamız bütünüyle gözden geçirilmeli. Cephenin kararında açıklık yoktur.» — Diyarbakır ve İzmir üslerinde ABD'nin çalışması sürüyor. — Portekiz'i üç kişilik bir konsey yönetecek.

Sahibi : A. E. Güran; Yazı İşleri Sorumlusu : Nuray Güner; Aylık Siyasî Dergi Her ayın ilk haftasında çıkar — İlân kabul etmez — Yazışma adresi : Evkaf Sokak Akal Han No. 17/11 Çemberlitaş/İstanbul — Gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın geri verilmez — Yıllık Abone 50.— TL. 6 Aylık 30.— TL. Dizildiği yer ALTUĞ Matbaası, Basıldığı yer ZAFER Matbaası. Genel Dağıtım : İstanbul Dağıtım: Cağaloğlu Yokuşu, Kemaliye Han No. 4/14 İstanbul Ankara dağıtımı : ULUSAL DAĞITIM Ataç Sokak 48/1 Yenişehir/ANKARA